№217 (2278)

Пятніца, 11 лістапада 2005 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Выдавец: УП «Народная воля»

Кошт свабодны.

ДЛЯ РЕКЛАМНЫХ ЦЕЛЕЙ «НАРОДНАЯ ВОЛЯ»

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +5...+7, сонечна, без ападкаў, уначы — +3...+5, дождж; у Брэсце ўдзень — +7...+9, сонечна, уначы — +3...+5, на працягу сутак — без ападкаў; у Гродне ўдзень — +5...+7, уначы — +4...+6, на працягу сутак — без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +5...+7, сонечна, без ападкаў, уначы — +3...+5, дождж; у Гомелі ўдзень — +6...+8, сонечна, уначы — +1...+3, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +5...+7, сонечна, без ападкаў, уначы — +2...+4, дождж.

www.meteo.by

БЛІЦ-АПЫТАННЕ

Як мы паведамлялі, па абсалютна дробязных прычынах "Белпошта" прыняла рашэнне не ўключаць "Народную волю" ў падпісны каталог на першае паўгоддзе 2006 года. Акрамя нашай газеты, у гэты спіс патрапілі газеты "Салідарнасць" і "Згода".

Што стаіць за рашэннем «Белпошты»?

— з такім пытаннем мы звярнуліся да розных людзей.

Аляксандр СТАРЫКЕВІЧ, галоўны рэдактар газеты «Салідарнасць»:

— Калі б улады былі абыякавыя да нашай газеты, то на нас, з нашым адносна невялікім тыражом, проста не звярталі б увагі. Але прапагандысцкая свістапляска можа мець эфект толькі тады, калі слова праўды будзе адсутнічаць у прынцыпе. Адбываецца тое, што адбываецца. Таму зараз, напэўна, нас чакаюць наступныя этапы — Інтэрнет і самавыдат.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ, экс-старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі:

— Усё гэта азначае тое, што наша ўлада страціла ўжо ўсялякую прыстойнасць і апусцілася ніжэй нізкага. Баяцца праўды, баяцца інфармацыі. І хоць "Народная воля" — даволі памяркоўная, — і яе баяцца. Такой уладзе — канец. У Капенгагене, куды я хутка паеду, абавязкова раскажу еўрапейскай супольнасці пра гэты факт.

Станіслава ГУЛЕВІЧ, заслужаная артыстка Беларусі:

— За той дзяржаўнай ідэалагічнай прапагандай, якую штодзень забіваюць у вушы людзям, "Народную волю" можна было б і не баяцца, аднак, відаць, боязь ва ўлады такая, што яна выключае любыя варыянты данясення праўды да народа. Дурная ўлада не разумее, што людзі на самай справе якраз-такі ўсё і разумеюць. Пляваць яны хацелі на вас і вашу прапаганду! Проста большасць альбо напалоханыя сваім начальствам (не то сваім, не то — вышэйшым...), альбо жывуць па прынцыпе "мая хата з краю". І смяюцца над вамі!

Мечыслаў ГРЫБ, намеснік старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада):

— Усё робіцца для таго, каб праўдзівых газет у перадвыбарны час і блізка не было побач з людзьмі. Яны баяцца любой праўды і робяць усё магчымае і немагчымае, нават калі трэба пераступіць праз закон, каб людзі гэтай праўды не ведалі.

Лявон ВОЛЬСКІ, лідэр гурта "Н.Р.М.":

— Рабіць такія рэчы — гэта вялікая памылка з боку дзяржаўных чыноўнікаў. Па вялікім рахунку, любы рэжым у любой сітуацыі можна рабіць прывабным у вачах міжнароднай грамадскасці. А такія захады, якія, да слова, амаль нічога не даюць, надаюць дзяржаве страшны імідж. Я не ведаю адказу на пытанне: "навошта?".

Сяргей КАЛЯКІН, першы сакратар Партыі камуністаў Беларускай:

— Я абсалютна ўпэўнены, што "Белпошта" тут ні пры чым. Ім далі каманду — каманду выканалі. Ідзе звычайная зачыстка інфармацыйнага поля напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў 2006 года. Гэта гаворыць аб слабасці ўлады, якая не можа і не ўмее размаўляць са сваімі апанентамі на нармальнай мове. Яна размаўляе толькі на мове рэпрэсій. Улада баіцца нават такога рэальнага факта, што ўсё ж такі ёсць людзі, якія думаюць і выказваюцца інакш.

Святлана СМОЛЬСКАЯ, студэнтка Белдзяржуніверсітэта:

— Я найперш думаю сваёй галавой. Тое, што газетам не даюць даходзіць да чытачоў, гэта, безумоўна, дрэнна, аднак не смяротна. Я маю на ўвазе чытачоў. Тыя, хто думае, што я не знайду праўдзівую інфармацыю, калі зашчымяць газеты, — людзі альбо цёмныя, альбо недалёкія.

Апытанне праводзіў Алесь СІВЫ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

...І раптам Федарцоў падае пратэст

Вярхоўны суд Беларусі спачатку абавязаў Белтэлерадыёкампанію папрасіць прабачэння ў грамадскага актывіста са Слоніма Міхася Варанца, а пасля першы намеснік старшыні Вярхоўнага суда А.Федарцоў падаў пратэст на рашэнне Першамайскага суда Мінска і Мінскага гарадскага суда

Гісторыя аб тым, як кіраўнік грамадскага аб'яднання "Воля да развіцця" Міхась Варанец выйграў суд у БТ, даўняя і добра вядомая чытачам "Народнай волі".

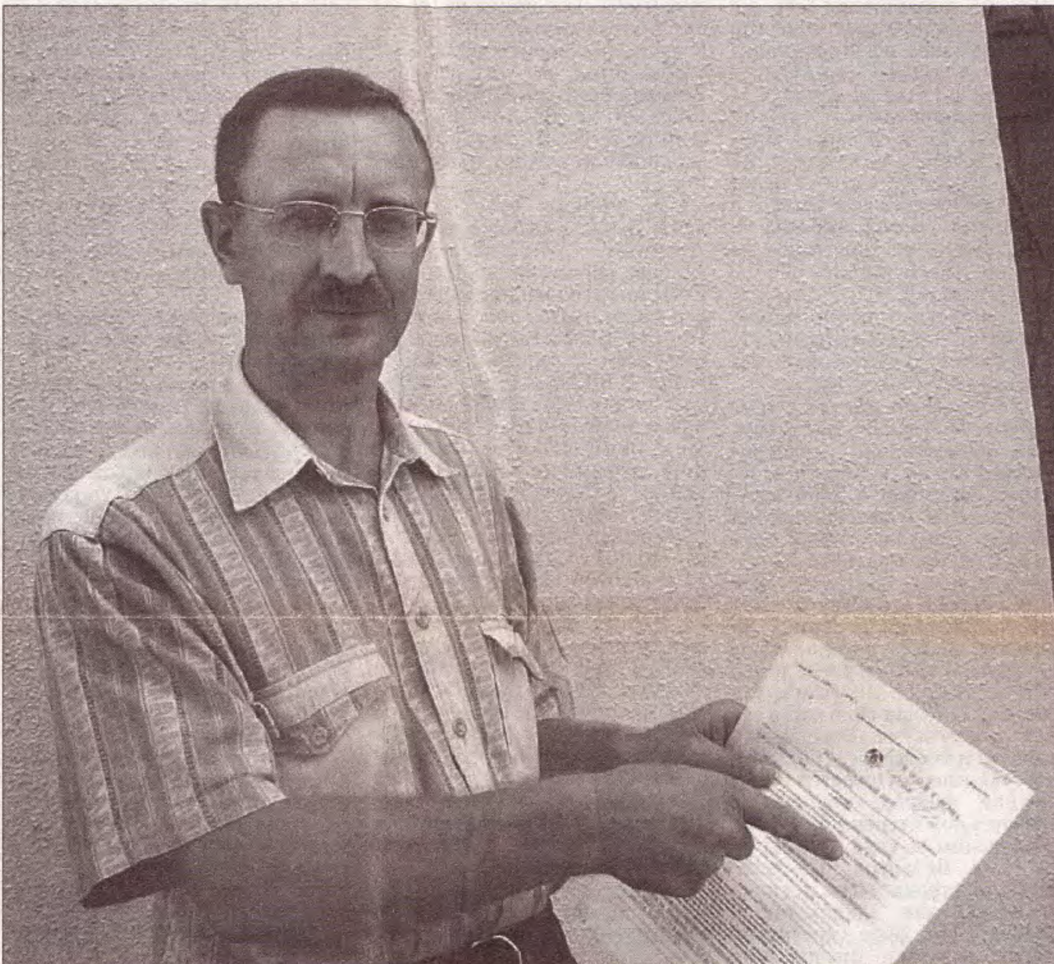
Як раней паведамляла наша газета, 16 сакавіка 2004 года ў праграме "Панарама" Першага нацыянальнага тэлеканала быў паказаны сюжэт пра нібыта няўплату грамадскім аб'яднаннем "Воля да развіцця" (г.Слонім) падаткаў з праекта Праграмы TACIS Еўрапейскага Саюза. У сюжэце сцвярджалася, што на гэтыя грошы кіраўнік аб'яднання Міхась Варанец "стварыў так званы рэсурсны цэнтр", і, *"калі замежныя фонды не падтрымаюць фінансава гора-прадпрымальніка, яго падазроная дзейнасць на гэтым спыніцца"*.

Міхась Варанец палічыў, што сюжэт, паказаны БТ, абразіў яго, і вырашыў абараняць свой гонар, а таксама годнасць і дзелавую рэпутацыю ў судзе.

Суд Першамайскага раёна Мінска задаволіў іск Міхася Варанца. БТ на працягу 10 дзён павінна было абвергнуць інфармацыю, што быццам бы Варанец фінансаваў беларускую апазіцыю і не змог бы працаваць без падтрымкі Захаду. Белтэлерадыёкампанія мусіла таксама аплаціць усе судовыя выдаткі арганізацыі "Воля да развіцця" і асабіста Міхасю Варанцу, звязаныя з вядзеннем гэтай справы.

Трэба адзначыць, што ў прымусовым парадку гэтыя грошы БТ усё ж такі вярнула Міхасю Варанцу, а таксама пералічыла на рахунак грамадскага аб'яднання. А вось прасіць прабачэння не спяшалася. Спачатку тэлевізіёншчыкі абскардзілі рашэнне суда Першамайскага раёна ў Мінскім гарадскім судзе. А калі той пакінуў рашэнне Першамайскага суда ў сіле, БТ звярнулася ў Вярхоўны суд.

5 жніўня 2005 года Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь не задаволіў наглядную скаргу Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі і пакінуў у сіле рашэнне суда Першамайскага раёна Мінска і Мінскага гарадскога суда. Аднак прабачэння ў Міхася Варанца БТ усё роўна не папрасіла. І вось, здаецца, стала вядома, чаму.

Яшчэ ў жніўні Міхасю Варанцу здавалася, што з дапамогай суда ён прымусіць Беларускае тэлебачанне папрасіць у яго прабачэння.

20 кастрычніка 2005 года першы намеснік старшыні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь **А.Федарцоў** падаў пратэст на рашэнне суда Першамайскага раёна Мінска, называючы яго незаконным і неабгрунтаваным. Падставамі для з'яўлення такога пратэсту, сцвярджае Федарцоў, стаў той факт, што *"прыведзеныя выказванні журналіста Мельячэнкі М.М., якія суд прызнаў не адпавядаючымі сапраўднасці, заснаваны на інфармацыі начальніцы ІМПЗ Міско А.С., маюць характар меркавання, бо ўтрымліваюць словы "магло быць" і "мяркуючы па ўсім"*.

Міхась Варанец даслаў у Вярхоўны суд свае пярэчанні. Але, як кажа сам, *"прэцэдэнта не будзе". "Я думаю, што пры цяперашняй уладзе не дачакаюся прабачэння ад БТ,* — кажа ён. — *Калегія Мінскага гарадскога суда ўжо задаволіла пратэст Федарцова. Вы толькі ўявіце сабе — Вярхоўны суд адмяняе амаль сваё ж рашэнне!*

Я ўпэўнены, што вінаватыя рана ці позна ўсё роўна будуць пакараныя".

Дарэчы, у сумнавядомай гісторыі з іскам з боку былога старшыні Белтэлерадыёкампаніі Ягора Рыбакова да "Народнай волі", нашы адвакаты таксама звярталі ўвагу на тое, што вядомая тэлевядучая Элеанора Язерская ў сваім інтэрв'ю не сцвярджала, а меркавала, што спадар Рыбакоў развaліў БТ і ён нясе адказнасць за тое, што адбываецца ў калектыве з людзьмі. І ў тым матэрыяле таксама прысутнічала слова "говорят". Але на довады "Народнай волі" ні Вярхоўны суд, ні першы намеснік старшыні Вярхоўнага суда ўвагі не звярнулі. Па судовым рашэнні рэдакцыя выплаціла Рыбакову 50 мільёнаў беларускіх рублёў. Пасля рашэнняў раённага і гарадскога судоў старшыня Белтэлерадыёкампаніі хутка быў арыштаваны за хабар і злоўжыванні службовым становішчам...

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ДЫПКУР'ЕР

Адстаўка пасла прынятая

Як перадае Радыё Свабода, позна ўвечары 8 лістапада польскія ўлады прынялі адстаўку амбасадара Польшчы ў Беларусі Тадэвуша Паўляка.
Міністэрства замежных спраў Польшчы афіцыйна пацвердзіла, што адстаўка прынята і ў хуткім часе будзе вядома імя пераемніка Паўляка на гэтай пасадзе.

Прэс-сакратар польскага МЗС Аляксандр Хецька заявіў Радыё Свабода, што нягледзячы на надзвычайную занятасць і ўдзел у пасяджэнні ўрада, міністр замежных спраў Польшчы Стэфан Мелер знайшоў час, каб прыняць рашэнне ў справе Тадэвуша Паўляка. *"Міністр паведаміў мне, што звернецца да прэзідэнта з просьбай адклікаць амбасадара Паўляка з Беларусі. Пакуль не вядома, хто яго заменіць, але я думаю, што рашэнне ў справе кандыдатуры будзе хутка прынята".*

Хаця прызначэнне новага амбасадара справа даволі доўгая, паводле ягоных слоў, гэтым разам усё павінна быць зроблена больш хутка.

МЗС заяўляе, што Тадэвуш Паўляк адкліканы "па ўласным жаданні", і не паведамляе ніякіх падрабязнасцяў. Аднак паводле меркавання некаторых назіральнікаў, на рашэнне Тадэвуша Паўляка пайсці ў адстаўку маглі мець уплыў шматлікія крытычныя артыкулы ў польскай прэсе на ягоны адрас, дзе пасла крытыкавалі за тое, што ён працуе неэфектыўна, засяроджваецца на кантактах з афіцыйнымі асобамі, ігнаруючы апазіцыю і грамадскія арганізацыі.

Па другой версіі, прычынай адстаўкі стаў канфлікт паміж паслом і другім сакратаром пасольства Анджэем Чухрытам. Чухрыта абвінаваціў Паўляка ў бяздзейнасці і ў знак пратэсту падаў у адстаўку, а амбасадар заявіў, што другі сакратар папросту дрэнна выконвае свае абавязкі.

Між тым былы намеснік амбасадара Польшчы ў Беларусі Марэк Буцька лічыць, што адстаўка Тадэвуша Паўляка — гэта першы крок да змены палітыкі Польшчы ў дачыненні да Беларусі.

Алег СНОЎ.

Савет Еўропы пагражае замарозіць рахункі беларускіх чыноўнікаў

І абяцае вярнуцца да гэтага і іншых пытанняў у студзені 2006 года

Днямі ў Брусэлі адбылася сустрэча міністраў замежных спраў Еўрасаюза. Гадзіну еўрапейскія міністры абмяркоўвалі сітуацыю ў Беларусі. Вынікам такога беспрэцэдэнтнага абмеркавання стала прыняцце сумеснай заявы. У большай ступені яна тычыцца прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі ў 2006 годзе.

У заяве нагадваецца, што кастрычніцкі рэферэндум, які дазволіў Лукашэнку ўдзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах, Венецыянская камісія Савета Еўропы прызнала нелегітымным. Калі прэзідэнцкія выбары будуць непразрыстымі і несвабоднымі, адзначаецца ў дакуменце, калі на іх не будуць дапушчаны міжнародныя назіральнікі, тады спіс беларускіх чыноўнікаў, якім забаронены ўезд на тэрыторыю Еўрасаюза, будзе пашыраны. Міністры таксама заявілі пра гатоўнасць "прыняць дадатковыя абмежавальныя захады". У прыватнасці, міністр замежных спраў Вялікабрытаніі **Джэк Стро**, які вёў пасяджэнне, сказаў: *"У выпадку няздольнасці выконваць міжнародныя стандарты праект рэзалюцыі прадугледжвае такія захады, як замарожванне рахункаў і візавая забарона для адпаведных асоб".*

Аднак камісар Еўрапейскай камісіі ў справах замежнай палітыкі Беніта Ферэра-Вальднер заявіла, што магчымыя санкцыі супраць асобных беларускіх чыноўнікаў не павінны кранаць эканоміку краіны. *"Вельмі важна не рабіць крокаў, якія могуць пагоршыць жыццё насельніцтва",*— падкрэсліла яна.

У заяве еўрапейскіх міністраў зазначана, што Савет Еўропы вітае рашэнне Генсакратара ЕС Хаўера Саланы накіраваць да канца гэтага года ў Беларусь асабістага прадстаўніка, а таксама рашэнне Еўракамісіі аб адкрыцці ў 2005 годзе ў Мінску прадстаўніцтва Еўракамісіі.

Заяву міністраў беларускія дэмакраты ўспрынялі станоўча. На іх думку, гэта яшчэ адно пацвярджэнне таго, што зараз становішча ў Беларусі з'яўляецца галоўнай знешнепалітычнай праблемай Еўрасаюза.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

Неўязны Чаргінец

Дзярждэпартамент ЗША адмовіў ва ўязной візе ў ЗША дэпутату верхняй палаты Нацыянальнага сходу Мікалаю Чаргінцу, які збіраўся ўдзельнічаць у чарговай сесіі генеральнай асамблеі ААН.

Як сцвярджае Мікалай Чаргінец, у візе яму адмоўлена на той падставе, што год таму, прыехаўшы на сесію ААН, ён таксама працаваў назіральнікам на выбарах прэзідэнта ЗША. Нібыта гэта ўспрынята Штатамі як супярэчанне мэце ягонага прыезду і патлумачана так, нібыта ён увёў у зман мясцовыя ўлады.

Сам беларускі палітык лічыць, што ніякага парушэння не было.

У Пасольстве ЗША ніякіх каментарыяў па гэтай сітуацыі не даюць. Там гавораць, што візавыя пытанні не каментуюць.

Ул.інф.

ЗАКУЛІССЕ

«Смір-р-рна!»

Днямі А.Лукашэнка ўнёс быццам бы "неістотныя" змяненні і дапаўненні ў некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь па пытаннях прыпынення паўнамоцтваў і адхілення ад пасады. У прыватнасці, гаворка ідзе аб змяненнях і дапаўненнях у законы аб Канстытуцыйным судзе, аб гаспадарчых судах і ў Крымінальна-працэсуальны кодэкс.

Згодна з падпісаным законам №53-З, цяпер *"прыпыненне паўнамоцтваў суддзі Канстытуцыйнага суда ажыццяўляецца прэзідэнтам"* (раней гэтае пытанне вырашаў Канстытуцыйны суд), пры гэтым *"рашэнне аб прыпыненні паўнамоцтваў суддзі Канстытуцыйнага суда прымаецца безадкладна пры выяўленні падстаў да іх прыпынення"*. Адначыць паўнамоцтвы суддзі Канстытуцыйнага суда, зразумела, таксама можа толькі *"прэзідэнт"*, хаця яшчэ да нядаўняга часу гэта было ў кампетэнцыі Канстытуцыйнага суда.

Гэта ж самае датычыцца і суддзяў гаспадарчых судоў, паўнамоцтвы якіх будуць прыпыняцца не *"загадам старшыні Вышэйшага Гаспадарчага суда Рэспублікі Беларусь"*, а *"прэзідэнтам"*.

І яшчэ цяпер *"для адхілення ад пасады асоб, пасады якіх уключаны ў кадравы рэестр кіраўніка дзяржавы"*, недастаткова санкцыі пракурора альбо рашэння суда, бо адхіленне гэтых асоб з пасады *"дапускаецца толькі са згоды прэзідэнта, калі гэтыя асобы ва ўстаноўленым парадку не адхіленыя ад пасады"*.

Былы суддзя Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь **Міхаіл Пастухоў** перакананы, што гэтыя рашэнні выходзяць за межы канстытуцыйных паўнамоцтваў прэзідэнта краіны.

"Апошнім часам назіраецца тэндэнцыя неабгрунтаванага пашырэння паўнамоцтваў прэзідэнта ў самых розных галінах, — гаворыць Пастухоў. — *Гэта тычыцца ў тым ліку і судовай сферы. Зараз Лукашэнка зрабіў замах на самае святое, на сэрца судовай улады — на кадры...*

Наколькі я памятаю, пытанне аб прыпыненні паўнамоцтваў суддзяў наогул у практыцы ні разу не ўзнікала. Хаця пэўныя падставы і нават спробы былі, аднак я не памятаю ніводнага прэцэдэнта, калі былі б прыпынены з нейкай нагоды паўнамоцтвы суддзяў вышэйшых судоў. Увесь час гэта было справай выключна саміх суддзяў: ёсць кваліфікацыйныя калегіі, якія могуць прымаць падобныя рашэнні. Зараз жа пытанне пастаўлена ў новай плоскасці.

Калі ўвогуле разважаць аб прыпыненні паўнамоцтваў нейкіх службовых асоб, арганізацый, прыпыненне дзейнасці, напрыклад, рэдакцый сродкаў масавай інфармацыі, што мае даволі шырокую практыку — гэта, мне падаецца, квазі-юрыдычная мера. Умоўна кажучы, яна балансуе паміж жыццём і смерцю. Гэта не ліквідацыя, а прыдушэнне. Пад гэтай мерай хаваюцца факты самавольства, суб'ектывізму, прадузятага стаўлення. Калі б суддзі самі вырашалі пытанне аб прыпыненні паўнамоцтваў, яны б рабілі гэта абгрунтавана, бо ведалі чалавека, якому аб'яўлялі апошняе кітайскае папярэджанне. Але сёння кіраўнік дзяржавы наўпрост умешваецца ў судовую дзейнасць. А гэта пярэчыць прынцыпу падзялення ўлады, які з'яўляецца асноватворным для любой сучаснай дзяржавы. І самае галоўнае — выходзіць за межы канстытуцыйных паўнамоцтваў прэзідэнта, чым бы гэта ні тлумачылася..."

Дарэчы, згодна з Канстытуцыяй, *"Канстытуцыйны суд фарміруецца ў колькасці 12 суддзяў з высокакваліфікаваных спецыялістаў у галіне права, як правіла, маючых вучоную ступень"*. Зараз тры судзейскія пасады ў Канстытуцыйным судзе Беларусі вольныя, прычым адна з іх вызвалілася амаль тры гады таму! Апошняе месца суддзі стала вакантным у жніўні, калі скончыўся тэрмін паўнамоцтваў **Георгія Шышко**, якому споўнілася 70 гадоў. Па нашай інфармацыі, старшыня Канстытуцыйнага суда Беларусі **Рыгор Васілевіч** некалькі разоў спрабаваў нагадаць пра тое, што суддзяў трэба ўсё ж такі прызначыць, аднак у кулуарах Адміністрацыі прэзідэнта расказваюць, што ад яго проста адмахнуліся — маўляў, ёсць больш складаныя і актуальныя пытанні...

Хаця ў Канстытуцыйным судзе са спасылкай на "Закон аб Канстытуцыйным судзе" ад 30 сакавіка 1994 года кажуць, што *"членамі Канстытуцыйнага суда з'яўляецца старшыня суда, ягоны намеснік і 10 суддзяў. Канстытуцыйны суд правамоцны прымаць рашэнні і прыступае да працы, калі ў яго склад прызначана (выбрана) не менш, чым за 8 членаў Канстытуцыйнага суда"*.

Што тычыцца змяненняў і дапаўненняў у Крымінальна-працэсуальны кодэкс, то цяпер, відаць, пэўныя праблемы могуць узнікнуць у некаторых міністраў, бо без адпаведнага рашэння А.Лукашэнкі яны не змогуць адхіліць ад пасады кіраўнікоў падначаленых ім структур. Нават калі на гэта будзе адпаведнае рашэнне суда альбо санкцыя пракурора. Напрыклад, былі выпадкі, калі міністр адхіляў ад пасады чалавека, а затым спецыяльная камісія на чале з віцэ-прэм'ерам правярала, чаму яго звольнілі. І потым аднаўляла яго на працы! Некаторыя міністры абураліся паміж сабой: маўляў, з нас патрабуюць, нас робяць крайнімі, але мы не можам самастойна прыняць нават самых элементарных рашэнняў!

"У так званы кадравы рэестр кіраўніка дзяржавы ўваходзяць усе кіраўнікі органаў дзяржаўнай улады, акрамя тых, хто падпарадкоўваецца ўраду, — тлумачыць Міхаіл Пастухоў. — *У свой час Канстытуцыйны суд прыняў рашэнне аб тым, што прэзідэнт не можа ўключаць у кадравы рэестр асоб, якіх прама не прызначае. Аднак рашэнне суда засталося нявыканаым. І сёння Лукашэнка распараджаецца фактычна ўсімі кадрамі ў краіне...*

На нашых вачах адбываецца цэнтралізацыя ўлады, узмацненне жорсткасці ўлады. Усе чыноўнікі стаяць па стойцы "Смір-рна!".

Ідзе фарміраванне чыста прэзідэнцкага праўлення. Ні пра які падзел улады гаварыць не прыходзіцца..."

Марына КОКТЫШ.

НЕЗВЫЧАЙНАЯ ПРАПАНОВА

Трэці і чацвёрты тэрміны А.Лукашэнку гарантаваны, калі ён...

Калі ён выканае наступнае:

— *Верне* беларускаму народу, незалежнай дзяржаве Беларусь адвечныя дзяржаўна-гістарычныя сімвалы: *герб "Пагоня" і бел-чырвона-белы сцяг.*

Спасылка: прыклад Расіі — вярнула імперскі дзвюхгаловы герб і бела-сіне-чырвоны сцяг, і ўсе дзяржавы — былыя рэспублікі СССР таксама вярнулі нацыянальныя гістарычныя сімвалы.

— *Верне беларускаму народу беларускую мову:* артыкул 17 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 1994 года — аб адзінай дзяржаўнай беларускай мове; *адновіць выкананне Закона* аб мовах 1990 года і Дзяржаўнай праграмы развіцця беларускай мовы і іншых нацыянальных моў, прынятай у 1990 годзе; выкананне патрабаванняў установленага 10-гадовага тэрміну для паступовага ўвядзення палажэнняў Закона ва ўсе сферы грамадскага жыцця.

— *Усе публічныя выступленні яго будуць на беларускай мове* (спачатку няхай толькі нават з выкарыстаннем пісьмовага тэксту). Праз пару месяцаў усё чынавенства ўладнай вертыкалі загаворыць па-беларуску.

— *Верне ўсім школам статус беларускамоўных,* які быў нададзены да 1994 года.

— *Верне народу яго гістарычную памяць і нацыянальную свядомасць* праз асветніцтва з дапамогай усіх СМІ і беларускамоўную сістэму выхавання і навучання.

— *Павядзе "свой народ" па шляху еўрапейскай і сусветнай цывілізацыі з захаваннем правоў чалавека, вяршэнствам законаў.*

— *Установіць дзяржаўную мяжу з Расіяй, як гэта зроблена з астатнімі суседзямі.* Дом з трох сцен — гэта толькі прысценак іншага дома, а не самастойны дом.

Перакананы, што пры выкананні гэтых лёсавызначальных умоў усе нацыянальна-патрыятычныя, дэмакратычныя партыі і рухі і галоўнае — Гісторыя Беларусі пагодзяцца нават не на 5, а на 10 наступных год прэзідэнцтва А.Лукашэнкі.

Нехта можа сказаць: "Дык што, калі А.Лукашэнка выканае ўсе гэтыя ўмовы, яму даруюцца ўсе яго іншыя грахі?" Гэтае пытанне зараз, мне здаецца, не трэба нават падымаць. На яго адкажа гісторыя.

Мікола САВІЦКІ, прафесар, ветэран.

Мінск.

ПОЛИТИЧЕСКИЕ ДИАЛОГИ: ВЯЧЕСЛАВ ОРГИШ — ПАВЕЛ ШЕРЕМЕТ

Милинкевич, Козулин или «черт из табакерки»?

О том, когда появятся в Минске танки Таманской дивизии

(Окончание. Начало в №№215—216.)

Он надоел там всем

— Согласитесь, Павел, российско-белорусские отношение приняли сложный, запутанный характер, чреваты непредсказуемыми поворотами. И все из-за позиции белорусского лидера, который расточает много красивых слов об интеграции, но при этом гнет свою линию, которая преследует иные, далеко идущие цели. Мало кто сомневается, что "главный белорус" мысленно примеряет на себя шапку Мономаха. Многие российские политики открыто говорят о том, что, выторговав у Кремля поддержку на выборах 2006 года, белорусский начальник после все равно покажет комбинацию из трех пальцев. Если дело обстоит именно так, не проще ли российской стороне сделать соответствующие выводы и, не дожидаясь выборов 2006 года, вмешаться и сыграть более активно в белорусском политическом процессе?

— Что касается вмешательства России в белорусские дела, то это один из мифов, будто у россиян много рычагов давления на Беларусь. Как неправильным является утверждение, что Москва держит Лукашенко, таким же ошибочным является и то, что Москва легко может его сменить. К сожалению, рычагов влияния России на Беларусь очень мало. Практически невозможно отрубить газ, построить границу, ибо это будет означать экономическую и политическую войну. Никто на это не пойдет. Если бы он тут концлагеря открыл, поляков начал расстреливать, тогда да — и газ бы отключили, и войну объявили. Ничего не происходит такого, чтобы предпринимать радикальные шаги. Что, спецоперацию проводить, "Альфу" сюда посылать? Как только россияне увидят, что оппозиция достаточно сильна, как только увидят, что на улицу выходит критическая масса людей, я вам гарантирую, что позиция Москвы кардинальным образом поменяется на жестко антилукашенковскую, он надоел там всем.

— Говорят, что господин Путин с большим трудом переносит белорусского визави?

— Все убедились, что белорусская власть постоянно обманывает, издевается, оскорбляет российскую власть, и с этим никто в Кремле мириться не хочет. Но без белорусов никто не будет делать революцию.

— А инкорпорировать Беларусь против воли белорусов будет? Насколько все-таки соответствуют действительности разговоры о том, что Россия, движимая имперскими соображениями, стремится инкорпорировать нашу страну? Быть может, напрасно эта тема тревожит сознание значительной части белорусского общества и никакого призрака инкорпорации нет в природе?

— Точка зрения, согласно которой имперские подходы, имперские традиции в России существуют, не нова. Мол, сдерживает имперские планы российского государства только недостаток силы, отсутствие ресурса для внешней экспансии (дай Бог, чтобы сохранить то, что есть).

Но при этом есть достаточно аргументированная точка зрения (я часто ее слышу), что пройдет еще некоторое время и Беларусь "сама к нам упадет как перезревший плод". Огромное количество белорусов работает в России, экономические связи очень тесные, политические и культурные корни Лукашенко подорвал, язык уничтожается. Конечно, значительная часть белорусов выступит против инкорпорации. Но, как и в XIX, в XX веке, они уедут в Америку или Европу, и сопротивление быстро заглохнет.

Есть точка зрения, что Беларусь может быть разорвана между двумя цивилизациями, между Россией и Европой. Если Россия продолжит свое поступательное развитие (как сейчас), а Беларусь продолжит свою экономическую и идеологическую стагнацию, которая сопровождается невиданной демографической деградацией, то через 5 или 10 лет белорусы могут раствориться в российской или европейской массе.

— Иначе говоря, если аномальное развитие Беларуси продолжится, угроза ее существованию будет возрастать.

— Если Россия будет становиться богаче, а Беларусь — беднее, то в какой-то момент бедная Беларусь в самом деле упадет к ногам богатой России, как перезревший плод. Уже сейчас немалое количество людей согласны с этим.

Символ отрицания режима

— Давайте взглянем на эту проблему под другим углом зрения. Мы все-таки выяснили, что Россия худо-бедно хочет приближаться к европейскому культурно-историческому контексту. Но европейский цивилизованный контекст не склонен поощрять расширение империи. Напротив, это постепенное расширение ареала присутствия демократических ценностей...

— В России хотят дружить с Европой. Но понимают, что вступление Российской Федерации в Европейский Союз невозможно, Европа не проглотит такой огромный кусок. Поэтому европейские политики говорят: пусть Россия будет дружественной Европе, но все-таки отдельным политическим образованием. То есть это некий карт-бланш на самостоятельное плавание. Отсюда сейчас такие активные переговоры Москвы с Казахстаном об интеграции. Отсюда все разговоры на эту тему с Беларусью. Номинально Беларусь, может, и останется самостоятельной, но культурно она рискует быть поглощенной. Такая опасность существует, такие планы есть. Не в смысле конкретного проекта, нет. Есть такие научные, политологические выкладки. Если в России будут жить хорошо — один сценарий, плохо — другой сценарий. Если Беларусь продолжит беднеть, а диктаторский режим укрепляться — будет один сценарий. Если в Беларуси произойдет смена режима и смена правящих политиков — будет другой сценарий.

Следующий год, а потом и 2007 год будут судьбоносными, роковыми, пограничными для белорусского государства и для белорусского общества...

— Мы возвращаемся к теме выборов. Поговорим еще о том, какие возможности у демократической общественности переломить ситуацию в 2006 году. Некие шаги в этом направлении сделаны. Назван единый претендент от демократической общественности. Не все, кто хочет перемен в Беларуси, пока еще согласились с тем, что "единым" будет то лицо, которое названо на Конгрессе демократических сил. Допустим, что через 2—3 месяца оппозиция сумеет достичь окончательного единства и консенсуса. Но этого недостаточно. Остается еще внешний фактор, который в значительной степени будет определяющим в ходе борьбы за власть в Беларуси. На роль внешнего игрока здесь активно претендует как Запад, так и Москва. По ряду признаков Россия все-таки значительно больше проросла в белорусскую политику, чем Запад. Я бы хотел спросить: на каких условиях российская сторона готова принять выбор оппозиции (я имею в виду выбор "единого"), ведь для Кремля, российских элит отнюдь не все равно, кто будет после 2006 года руководить Беларусью и как здесь будут продвигаться российские интересы?

— Во-первых, я не разделяю пессимистических оценок по поводу перспектив 2006 года. Я вижу, что на выборах 2006 года есть колоссальный шанс поменять ситуацию. Положение Лукашенко, если рассматривать белорусскую ситуацию в целом, с каждым месяцем ухудшается. Любой претендент, который выступит против него, в том числе "единый", это в большей степени символ отрицания режима, и люди будут голосовать за этот символ. Но даже если в 2006 году не удастся фактически и формально победить, то это будет уже стопроцентное начало, финальный акт белорусского режима. В течение каких-то ближайших перспектив (года-двух после выборов) автократия рухнет. 2006 год — это уже не эксперимент и не учебный год. Это уже реальная возможность изменить ситуацию. Это не 2001 год, когда все шли на выборы, но понимали, что победить будет невозможно.

Во-вторых, что касается кандидата, то выбор в качестве "единого" Милинкевича в Москве восприняли спокойно. Есть политологи, которые утверждают, что он кандидат Партии БНФ, но их голос не так силен. У оппозиции на сегодняшний день есть два сильных кандидата: это Милинкевич и Козулин. И к одному, и ко второму относятся спокойно и позитивно. Козулина, конечно, в Москве принимают лучше. Милинкевича лучше принимают в Европе и Америке. Но оба они сильные кандидаты, которые могут сыграть серьезную игру.

Но, на мой взгляд, и первый, и второй, и, вполне вероятно, кто-то третий — это все символы. Люди будут голосовать не столько за них, сколько против власти. И Москва, я думаю, примет любого кандидата.

— Значит, Вы полагаете, что проект "Милинкевич" и проект "Козулин" — это равновеликие проекты?

— Если судить по каким-то чисто личным качествам, по какому-то политическому опыту, то Козулин, на мой взгляд, посильнее. Если рассматривать с сугубо идеологической позиции, то больше подходит Милинкевич. Однако еще раз отмечу, что и у одного, и у другого претендента есть сильные стороны.

На кого сделает ставку Москва

— Здесь важно, кому в конечном счете станет оказывать знаки внимания Кремль, российский истэблишмент. На сегодняшний день, помимо Милинкевича и Козулина, имеют виды на президентское кресло в Беларуси еще с десяток политиков. Не скрывают своих планов Леонов, Фролов, Ярошук и другие... Все они по-разному (кто больше, кто меньше) преуспели в соревновании за главный приз, по-разному видят пути достижения заветного результата. Но всем им, несомненно, присуще как минимум одно общее стремление — добиться, если можно так сказать, ласки Кремля. С этой целью они периодически наведываются в Белокаменную...

— Кремль поддержит того кандидата, который продемонстрирует свою силу и влияние. Пока по популярности, по известности среди избирателей одинаково слабы и Милинкевич, и Козулин, и все остальные. Если к весне следующего года будет видно, что ситуацию лучше контролирует Козулин, все будут помогать Козулину, если увидят, что ситуацию лучше контролирует Милинкевич, все будут поддерживать его.

— Независимо от окраски — бэнээфовской или социал-демократической?

— Независимо от окраски. Хочу напомнить 1994 год. Был сильный кандидат от БНФ Зенон Пазьняк, был сильный кандидат от демократической интеллигенции Шушкевич, был мощнейший кандидат со всем административным ресурсом Кебич. Но это не помешало какому-то "черту из табакерки" триумфально победить вопреки всему. Поэтому на данный момент мы имеем Лукашенко, мы имеем Милинкевича, мы имеем Козулина, но это не значит, что не появится еще какой-то кандидат...

— Понятно, что выборы будут носить жесткий характер, борьба будет идти, как говорится, не на жизнь, а на смерть. И здесь изначально важно, каковы условия этой борьбы. Сегодня ясно, что все ресурсы (административный, организационно-информационный) на стороне кандидата от власти. СМИ, Избирательный кодекс, избирательные комиссии нацелены на игру в одни ворота. Не разрушив этого явно недемократического, ненормального положения вещей, которое создано режимом, оппозиции ввязываться в борьбу бесперспективно. Власть нарисует необходимое количество процентов поддержки своего кандидата в любом случае, при любом раскладе голосования.

Прежде чем вступать в избирательную кампанию, оппозиции надо как минимум решить проблему объективности избирательных процедур, избирательного процесса и добиться доступа к СМИ. Это во-первых. И во-вторых, необходимо решить вопрос о законности участия самого Лукашенко в выборах 2006 года. Вот на этом направлении, что, с Вашей точки зрения, надо было бы предпринимать белорусской оппозиции, тем, кто хочет в Беларуси перемен?

— Надо готовиться не только к выборам. То есть надо готовиться не столько к процессу голосования, сколько к процессу защиты своего выбора.

— То есть к борьбе за власть в форме выборов?

— Уже сейчас надо готовиться не только ко дню голосования, надо готовиться к событиям, которые последуют за голосованием. Для всех очевидно, что выборы вполне могут быть сфальсифицированы. Это показывают социологические опросы и предыдущие электоральные голосования. Все же знают и истинные результаты прошлогоднего референдума. Реальные цифры всем известны: и в Администрации президента, и в КГБ. Еще хуже будет ситуация в 2006 году. У оппозиции есть все шансы победить, но главное — как защитить эту победу? Защита победы, а также то, как вынудить власть признать победу оппозиции, — это главное.

— То есть противостояние оппозиции и власти после выборов неизбежно...

— Не исключаю.

— Таким образом, мы пришли к выводу о том, что президентские выборы 2006 года будут неизбежно сопровождаться, образно выражаясь, "украинизацией" белорусской политической ситуации.

— Революция реальна. Возможно, кровавая. Но если прольется хоть капля крови, это будет безусловный конец режима. Послезавтра, даже на следующий день после крови здесь будут либо самолеты НАТО, либо танки Таманской дивизии. Это сто процентов.

— Драматический получается сценарий, хотя финал у него вполне обнадеживающий. Будем, однако, надеяться, что победа демократии в Беларуси обойдется без насилия.

— Дай Бог.

Правяраюць узровень зарплаты

Інспекцыя Міністэрства па падатках і зборах Беларусі па Мінску пачала праверку прадпрыемстваў краіны, якія выплачваюць сваім работнікам зарплату ніжэй пражытачнага мінімуму.

Адпаведнае распараджэнне днямі даў старшыня Мінгарвыканкама Міхаіл Паўлаў.

Як адзначыў Міхаіл Якаўлевіч, "рэгістрацыю прадпрыемстваў ажыццяўляе гарвыканкам, таму ён і павінен даць ацэнку, ці патрэбны сталіцы прадпрыемствы, якія не выплачваюць работнікам годны заробак. На гэтым тыдні неабходна правесці аналіз працы такіх прадпрыемстваў, сістэматызаваць і ўнесці прапановы па змяншэнні стратнасці вытворчасці альбо іх ліквідацыі".

Па даных начальніка інспекцыі МПЗ па Мінску Віктара Дашкевіча, у сталіцы каля 16 тысяч чалавек атрымліваюць заработную плату ніжэй за пражытачны мінімум. Як правіла, нізкі ўзровень аплаты працы існуе на прадпрыемствах недзяржаўнага сектара эканомікі, якія працуюць нерэнтабельна і з колькасцю персаналу да 5 чалавек. У гэтай сувязі страты гарадскога бюджэту ад паступлення падаходнага падатку штомесяц складаюць 166 мільёнаў рублёў, за дзевяць месяцаў бягучага года — 1,5 мільярда.

Нагадаем, што з 1 лістапада 2005 года ў сярэднім на душу насельніцтва пражытачны мінімум складае 150.800 рублёў.

Затрыманы алказлачынцы

Камітэтам дзяржбяспекі Беларусі выкрыта дзейнасць міжнароднай злачыннай групоўкі, якая арганізавала пастаўкі з Расіі ў Беларусь буйных партый фальсіфікаванай каньячнай прадукцыі.

Як паведамілі ў цэнтры грамадскіх сувязяў КДБ, у выніку аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў затрыманы на месцы злачынства ў момант разгрузкі тавара грамадзяне Малдовы і Расіі. У ходзе агляду месца здарэння ўсталявана, што партыя фальсіфікаванага каньяку "Белый аист" у колькасці 4000 бутэлек з падробнымі акцызнымі маркамі Рэспублікі Малдова знаходзілася ў грузавым аддзяленні аўтамабіля "ЗИЛ" з расійскімі рэгістрацыйнымі нумарамі. Тавар перавозілі пад выглядам партыі камбікармоў.

Акрамя таго, у грузавым аддзяленні было знойдзена восем пяцілітровых ёмістасцяў са шклоачышчальнікам "Кирюша" і каньячная дабаўка, якая выкарыстоўваецца пры саматужнай вытворчасці алкагольнай прадукцыі.

Узбуджана крымінальная справа, члены злачыннай групоўкі змешчаны ў следчы ізалятар.

ІНІЦЫЯТЫВА

Час трубіць збор... пенсіянерам

*"Народная воля" ўжо двойчы інфармавала сваіх чытачоў пра стварэнне ў краіне грамадскага аб'яднання беларускіх пенсіянераў. Сёння ў гэтую тэму паглыбляецца пісьменнік **Васіль ЯКАВЕНКА**.*

— Скажыце, калі ласка, каму канкрэтна належыць ініцыятыва стварэння аб'яднання беларускіх пенсіянераў?

— Цяжка нават сказаць, але не мне. Яна выплыла як бы з самой гушчы жыцця. Добрыя людзі неяк папрасілі мяне ўвайсці ў ініцыятыўную групу, у аргкамітэт... Я не мог адмовіцца і ўвайшоў. У падтрымцы ідэі аб'яднання беларускіх пенсіянераў я адчуў сваю грамадзянскую адказнасць.

— Што ўжо зроблена для рэалізацыі высакароднай задумы?

— Праведзены сход прадстаўнікоў ініцыятыўных груп і створаны Аргкамітэт. Завадным (не ў крыўду няхай будзе сказана) маторам з'яўляецца інжынер Уладзімір Раманоўскі, чалавек складанага лёсу і эпахальна цікавы. Дарэчы, па некаторых гарадах Беларусі ў нас ужо раней былі заснаваны арганізацыі пенсіянераў, і яны заявілі пра сваё жаданне ўліцца ў наша аб'яднанне, што лішні раз сведчыць пра актуальнасць нашага кроку. Практычна распрацаваны праект Статута, і на парадку дня стаіць правядзенне Устаноўчага з'езда. На добры лад, з'езд пенсіянераў павінны б вітаць вышэйшыя ўлады...

— Калі аб'яднанне пенсіянераў будзе створана, то якія асноўныя задачы яно возьме на сябе?

— Гэта будуць клопаты людзей сталага і звышсталага веку пра свой сённяшні дзень і будучыню сваіх дзяцей, унукаў і праўнукаў. Мне здаецца, што людзі старэйшага пакалення штосьці недагледзелі ў стварэнні ўмоў для нармальнага развіцця грамадства, такога грамадства, у якім усім, а калі не ўсім, то абсалютнай большасці грамадзян свяціла б шчасце пачуваць сябе паўнавартаснымі грамадзянамі і людзьмі. Сёння мы ходзім прычаўленыя калі не клопатам пра кавалак хлеба, то маральнай і духоўнай немаччу. І моладзь тут не выключэнне. Таму справай гонару аб'яднання пенсіянераў, я лічу, будзе не толькі адстойванне сваіх інтарэсаў, але і аналіз сацыяльна-прававой сітуацыі, з тым каб нешта змяніць альбо паправіць у нашым "стабільным" грамадстве.

— Вы спадзяецеся на падтрымку Мінюста?

— У гэтым выпадку мы спадзяемся на розум і такт улад. Не буду хаваць, мы ўсведамляем, што нам могуць адмовіць у афіцыйным прызнанні. Але... У кожным разе гэта будзе яшчэ адно выпрабаванне для тых, хто гэтак старанна гнюсіць і разбурае, разбурае і гнюсіць грамадзянскую супольнасць у краіне. Гэтая справа выводзіць некаторых нашых чыноўнікаў на мяжу вар'яцтва.

— Васіль Цімафеевіч, хто ж, на Ваш погляд, узначаліць аб'яднанне беларускіх пенсіянераў? Калі не Вы, то хто яшчэ? У адной з газет выказалі здагадку, што зрабіць гэта збіраецца народная артыстка Беларусі Зінаіда Бандарэнка.

— Пра гэта гаварыць рана. Адно скажу: ні я, ні шаноўная і мілая Зінаіда Аляксандраўна не замахваемся на пасаду кіраўніка, хоць такая пасада можа зрабіць гонар кожнаму.

— Тады скажыце некалькі слоў пра структуру ствараемай грамадскай арганізацыі?

— Паводле праекта Статута, які будзе вынесены на з'езд, ствараюцца абласныя арганізацыі аб'яднання беларускіх пенсіянераў як юрыдычныя асобы. У раёнах іх пакуль не плануецца ставіць на юрыдычную аснову з-за цяжкасцяў, якія створаны ўладамі ў іх рэгістрацыі, у выдзяленні або арэндзе памяшканняў для офісаў і г.д. Але, думаю, гэта з'ява часовая.

— Добра, Васіль Цімафеевіч. Уявім цяпер, што надыдзе час, калі пачнецца вылучэнне дэлегатаў на Устаноўчы з'езд. У сувязі з гэтым я хачу пацікавіцца: якія пытанні будуць абмяркоўваць пенсіянеры на сходах, апроч вылучэння дэлегатаў на з'езд?

— Я раіў бы калегам-пенсіянерам ужо на гэтым арганізацыйным этапе абмеркаваць становішча, у якое яны пастаўлены нашымі ўладамі і самой рэчаіснасцю: што задавальняе, што — не. Абмеркаваць ды выпрацаваць свае прапановы, якія б прагучалі на з'ездзе.

Многіх хвалюе лёс нашых дзяцей і ўнукаў. Адным словам, працу варта распачынаць, зыходзячы з мэт і задач аб'яднання.

— Нарэшце спытаю: ці ведаеце Вы, Васіль Цімафеевіч, дзе, у якіх краінах ужо створаны падобныя аб'яднанні пенсіянераў?

— Ведаю... Пасля першай інфармацыі пра наша аб'яднанне, якое мы спрабуем заснаваць, прыйшоў ліст па электроннай пошце з Бельгіі. Жанчына піша, што яна блізка стаіць да падобнай арганізацыі ў іхняй краіне і што яны зацікаўлены ва ўстанаўленні кантактаў з намі. Мне ж вядома таксама, што і ў Расіі дзейнічае корпус пенсіянераў. Дарэчы, у іх там не проста грамадскае аб'яднанне, а партыя пенсіянераў. Не думаю, аднак, што гэта лепшы варыянт, а разам з тым пенсіянеры, аб'яднаўшыся, пачуваюць сябе больш бадзёра і больш упэўнена, адным словам, як людзі, а не нейкія там утрыманцы ці самотнікі, выкінутыя на сметнік грамадства.

— І яшчэ: што вы скажаце на заяву-пратэст ветэранскай арганізацыі краіны, распаўсюджанай дзяржаўнымі СМІ ў адказ на вашу ініцыятыву.

— Дарэмна і марна кіраўніцтва шаноўнай арганізацыі б'е ў хамут. На гэтую заяву яшчэ будзе адказ з нашага боку.

Пытанні задаваў Арцём СМАЛЯЧКОЎ.

СЛЫШАЛИ?

В России-матушке обложили МАЗ «по матушке»

Нешуточным скандалом завершилось посещение 2 ноября официальной делегации белорусских промышленников во главе с полномочным представителем президента Беларуси в Российской Федерации Василием Долголевым нижегородского ОАО "ГАЗ".

Генеральный директор этого российского предприятия Алексей Баранцев в присутствии Долголева, около дюжины белорусских директоров и такого же количества журналистов ни с того ни с сего разразился нецензурной бранью в адрес руководства Минского автомобильного завода.

Очевидцы утверждают, что представители СМИ стояли буквально с открытыми ртами во время такой "приветственной речи" топ-менеджера российского завода. Баранцев не стеснялся в выражениях, называя руководство МАЗа "импотентами" и "мордами". Белорусы, как вежливые гости, проглотили пилюлю. Особенно громко "глотал", говорят, В. Долголев, попавший в весьма двусмысленное положение как руководитель группы.

Причем такое происходит не в первый раз. Около месяца назад генеральный директор "ГАЗа" в свою очередь в качестве гостя был на МАЗе. Тогда также не обошлось без скандала, который, правда, удалось замять.

Посещение Баранцевым МАЗа, который для белорусских властей служит этакой выставочной площадкой при визите в страну любых маломальски важных чиновников или делегаций из ближнего и дальнего зарубежья (например, совсем недавно там знакомился с достижениями белорусского предприятия и всей белорусской экономики в целом губернатор Московской области Борис Громов), обернулось, мягко говоря, критикой увиденного. Тогда выражение "довели завод до ручки" в лексиконе Баранцева чередовалось с куда более оскорбительным выражением. И вот, не получив в прошлый раз достойного ответа, топ-менеджер "ГАЗа" вновь продолжил свою словесную эквилибристику в отношении руководства белорусского предприятия.

Что касается причин, подвигших Баранцева не стесняться в выражениях, то здесь наши собеседники теряются в догадках. Ну разве может раздражать г-на Баранцева тот факт, что его белорусский коллега, генеральный директор РУП "МАЗ" Валентин Гуринович, в качестве служебного автомобиля использует не "Волгу"? Возможно, конечно, и может, но не в такой степени и не так оно должно проявляться на этом достаточно высоком уровне.

Куда больше причин у Баранцева "раздражаться" МАЗом, считают наши собеседники, по другому поводу.

МАЗ, получив на свою модернизацию из белорусского бюджета около 300 млн. (на период до 2010 года), сейчас демонстрирует значительно лучшую динамику развития, чем контролируемый Олегом Дерипаской нижегородский "ГАЗ". В состав последнего, как известно, входит группа "Русские автобусы", жестко конкурирующая с мазовским автобусным производством на российском рынке. "Русские автобусы" еле поспевают предлагать рынку конкурентные машины. На тот момент, когда они выставляют новинку, МАЗ уже производит свой аналог массовой серией. По этой причине за последние два года автобусы МАЗ выиграли почти все тендеры в российских городах-миллионниках. В качестве последнего примера выигранный МАЗом в августе текущего года тендер в г. Тольятти, который проводился на деньги Европейского банка развития и реконструкции. Согласно его итогам, Минский автозавод поставит в этот волжский город 100 автобусов на сумму 12,5 млн. евро. Единственная контрмера, которую "Русские автобусы" могут предложить в борьбе с МАЗом, так это попытка "перекупить" менеджеров автобусного подразделения МАЗа.

Что касается инцидента в Нижнем Новгороде, то пресс-секретарь МАЗа Валентин Лопан прокомментировал его следующим образом: *"Сложно что-либо комментировать — я не присутствовал при "событии". Определенный резонанс среди руководства МАЗа словесная эквилибристика господина Баранцева, безусловно, вызвала. Большинство из них склонно считать, что это — сознательно сделанный пиар-ход. Каковы его цели, покажет время. Мы со своей стороны будем предпринимать усилия для нормализации отношений. Они всегда были уважительными и партнерскими".*

Валентин Лопан отметил также, что нормальные рабочие отношения с работниками холдинга Олега Дерипаски сложились еще с того времени, когда они пытались включить в свой состав и Минский автомобильный завод. Но переговоры с собственником РУП "МАЗ" — белорусским Министерством промышленности — у "РусПромАвто" ничем не закончились. Для новой попытки "РусПромАвто" придется теперь как минимум публично извиниться перед белорусской стороной за своего менеджера.

**Петр СУДИЛОВСКИЙ,
www.belaruspartizan.org**

Жывая птушка не прадаецца

Для прадухілення пранікнення вірусу птушынага грыпу на тэрыторыю Беларусі да 15 снежня бягучага года на ўсіх рынках Беларусі, уключаючы сталічныя, забаронены продаж жывой хатняй птушкі.

Акрамя таго, у краіну не імпартуюцца паўфабрыкаты і мяса птушкі, калі яны былі выраблены ў краінах, дзе зарэгістраваны выпадкі птушынага грыпу. Расійскі тавар, напрыклад, можна прывозіць толькі з Санкт-Пецярбурга, Ленінградскай і Калінінградскай абласцей. Асноўнае патрабаванне да пастаўшчыкоў — наяўнасць ветэрынарнага дакумента, які сведчыць пра якасць.

Нагадаем, што ў Мінску спецыялісты лабараторый санітарна-ветэрынарнай экспертызы працягваюць ажыццяўляць кантроль за продажам птушкагадоўчай прадукцыі на 15 рынках і 4 міні-рынках.

Воін на дырыжаблі...

Беларуская армія павінна больш актыўна выкарыстоўваць магчымасці аэрастатаў і дырыжабляў, заявілі "Інтэрфаксу" ў Ваеннай акадэміі краіны. "Аэрастаты і дырыжаблі, якія ў свой час даволі актыўна выкарыстоўваліся ў Савецкім Саюзе, адышлі на другі план па прычыне часовай эйфарыі ад стварэння рэактыўных лятальных апаратаў", — адзначыў суразмоўца агенцтва ў акадэміі.

Між іншым беларускія вайсковыя спецыялісты ўпэўнены, што аэрастаты і дырыжаблі забыты незаслужана і зараз маюцца рэальныя магчымасці для іх адраджэння. Па словах суразмоўцы агенцтва, у межах саюзнай праграмы ў Ваеннай акадэміі Беларусі вядзецца праца па стварэнні шматмэтавага аэрастата разведвальнага дагляду.

РЕГІЁНЫ

Пралёт паказчыкаў над Магілёўшчынай

У Магілёўскай вобласці няма ніводнага горада або раёна, дзе за дзевяць месяцаў гэтага года ў поўным аб'ёме былі б выкананы ўсе паказчыкі прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця. Пра гэта заявіў старшыня Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта Барыс Батура на пасяджэнні аблвыканкама.

Паводле слоў старшыні камітэта эканомікі аблвыканкама М.Дудзінскага, за дзевяць месяцаў года ў вобласці ў цэлым выкананы ўсе прагнозныя паказчыкі, акрамя росту вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі ва ўсіх катэгорыях гаспадарак і экспарту. На вёсцы асноўныя праблемы ўзніклі з ураджаем на прыватных падворʼях. На тэмпах экспартных паставак адбілася змяненне парадку збірання ПДК у гандлі з Расіяй і недапрацоўкі маркетынгавых службаў прадпрыемстваў.

Тым не менш Барыс Батура заявіў, што заданні пяцігадовага плана вобласць выканае па ўсіх паказчыках.

**Аляксей ЛЯШКОЎ,
БелаПАН.**

ВОЗВРАЩАЯСЬ К НАПЕЧАТАННОМУ

ИЧУП "Народная воля" сообщает, что Шимановская О.И., Груша И.М., Матейко В.П. не имеют никакого отношения к списку, опубликованному в "Народной воле" 3 мая 2005 года.

Народная Воля

11 ЛІСТАПАДА 2005 г.

В мире

В ЗЕРКАЛЕ ПРЕССЫ

Конфликт цивилизаций?

Анализируя причины беспорядков во Франции, чешская **"Право"** задается вопросом, почему не возникало проблем с первым и вторым поколением иммигрантов в этой стране.

"Неужели третье поколение могло поддаться соблазну удобной жизни на социальные пособия, нежели пытаться строить свое собственное будущее? Иметь все сразу и сейчас, без многолетних усилий в учебе и кропотливой работы?" — спрашивает газета.

Другая пражская газета, **"Млада фронта днес"**, выражает опасение, что беспорядки могут перекинуться и на другие страны. *"Было бы ошибочным полагать, что эти сражения на городских улицах остановятся на границах Франции"*, — пишет газета.

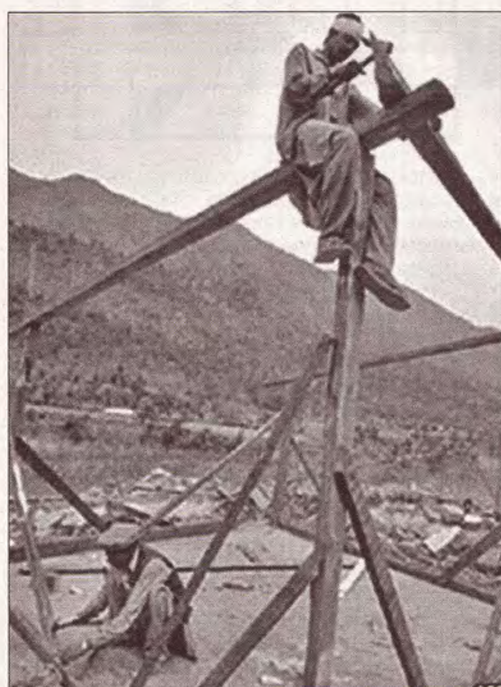
Она проводит параллель между иммигрантами во Франции и цыганами в Чехии и делает серьезное предостережение: *"Если мы не решим проблемы с цыганами, через несколько лет или же в следующем поколении мы можем оказаться в подобной ситуации"*.

Румынская **"Романия libера"** считает, что европейским странам не удалось интегрировать иммигрантов *"по причинам, своими корнями уходящим в расистские и этнические предрассудки"*. *"Даже если иммигранты и извлекали пользу из социальной модели и демократических свобод*, — продолжает газета, — *они построили параллельные общества, основанные на ценностях, отличных от европейских"*.

"Все дело в антиевропейских цивилизациях, которые существуют не где-то, а в Европе. Какими бы высокими и благородными целями ни руководствовались европейские государства, игнорирование этих параллельных цивилизаций по идеологическим мотивам может привести к катастрофическим последствиям", — заключает "Романия либера".

Мадридская **"Паис"** считает, что призыв главы МВД Франции Николя Саркози к введению комендантского часа — это признание *"провала политики экономической, социальной, культурной и городской интеграции, которая проводилась десятилетиями"*. Эта политика, по словам испанской газеты, привела к тому, что французские граждане арабского и африканского происхождения живут *"более чем в 700 пригородных гетто"*.

ФОТОВЗГЛЯД

В Пакистане строят новые дома для пострадавших от землетрясения.

Очередной небоскреб Пекина начинается с кирки.

ПРОЕКТЫ

Как спасти Землю от гибели

Астронавты Расти Швейцкарт и Эд Лу обратились к NASA с просьбой предотвратить возможную гибель цивилизации в 2036 году, когда траектории Земли и астероида Амофис могут пересечься. Для этого ими учрежден специальный фонд. Ученые считают столкновение маловероятным, однако исключить его полностью не готовы, сообщает CNN.

Опасения связаны с тем, что падение 300-метрового небесного тела на Землю приведет к серьезным катаклизмам. Сам астероид был открыт около года назад и вскоре выяснилось, что он пройдет весьма близко от Земли в апреле 2029 года. Уточненные расчеты показали, что в этот день планете ничто не угрожает. Однако, по мнению экспертов, сближение с Землей исказит орбиту небесного тела, из-за чего столкновение может произойти, когда оно вернется семь лет спустя.

Как именно изменится траектория, станет ясно не раньше 2029 года: это будет определяться точным расстоянием между телами при первом сближении, а погрешности расчетов пока составляют десятки километров. По этой причине астронавты от имени

учрежденного ими фонда требуют установить на астероиде зонд-радиопередатчик, чтобы из его сигналов извлечь максимум информации о космической угрозе. Если опасения подтвердятся, следующим шагом должна стать отправка туда специального снаряда, способного исказить орбиту еще раз.

В аэрокосмическом агентстве США, однако, считают, что пока нет смысла спешить. Специалисты подчеркивают, что возможность уточнить траекторию без дополнительной миссии к астероиду представится уже в 2013 году, а после останется достаточно времени, чтобы принять необходимые меры.

СТАЛО ИЗВЕСТНО

Россия выведет гастарбайтеров из тени

Амнистия нелегальных мигрантов из стран СНГ, которую Федеральная миграционная служба России предлагает провести в 2006 году, предполагает в первую очередь упрощение процедуры въезда и получения регистрации, сообщает ежедневная газета "КоммерсантЪ".

По словам начальника управления внешней трудовой миграции Федеральной миграционной службы Вячеслава Поставнина, соответствующий законопроект уже направлен в правительство. Ожидается, что в начале 2006 года он будет принят Госдумой.

Документ предусматривает, что мигрант уже не должен будет предъявлять в паспортно-визовом отделении ни данные о пригласившем его россиянине, ни о площади жилья (сейчас на регистрируемого полагается как минимум 6 квадратных метров площади), ни справки от участкового милиционера. Ему достаточно будет лишь сообщить адрес предполагаемого места жительства, и по итогам проверки по объединенной базе ФМС и МВД он на месте получит штамп о регистрации.

Ведомство планирует упростить и порядок оформления разрешений на работу. Получить это разрешение иностранцу можно будет как на родине, послав по почте в ФМС ксерокопию паспорта, заявление о желании работать в России и запрос принимающей организации, так и в территориальном органе ФМС. Предполагается, что после этого желающий поехать на заработки в Россию в течение 10 дней получит пластиковую карточку трудового мигранта (сегодня на рассмотрение документов уходит до полугода).

По данным ФМС, в России сейчас работает до 15 миллионов иностранцев из ближнего зарубежья, и большинство из них — незаконные мигранты. В связи с этим в ФМС полагают, что, выведя мигрантов из тени, государство сможет получить доход от госпошлин на трудовые разрешения. Планируется, что пошлины снизят с 4 тысяч рублей до 1 тысячи рублей, а сумма пошлин достигнет 15 миллиардов рублей. Кроме того, иностранцы станут наконец платить налоги в российскую казну.

ЛЮБОПЫТНО

Женщинам нужно время, чтобы оценить шутку

Женщины дольше, чем мужчины, оценивают шутку, поскольку они анализируют, действительно ли она смешная и пристойная. Но при этом они получают от хорошей шутки и большее удовольствие.

К такому выводу пришли ученые из Медицинской школы Стэнфордского университета в США, сообщает "Ассошиэйтед Пресс". Они отобрали по 10 мужчин и женщин, которым дали посмотреть 70 черно-белых мультфильмов, замеряя при этом реакцию их мозга.

Выяснилось, что при общей схожести процесса имеются и существенные различия в том, какие части мозга активизируются при просмотре. Суть отличий заключается в том, что мужчины с самого начала настроены на то, что мультфильм окажется забавным, а женщины начинают анализировать, и только когда приходят к выводу, что шутка им нравится, получают от нее удовольствие.

Кроме того, существуют отличия и в предпочтениях. Мужчины более отзывчивы к коротким шуткам и грубому юмору, тогда как женщины находят удовольствие в смешных рассказах и историях.

Россиянин купил скрипку Паганини за 1 миллион долларов

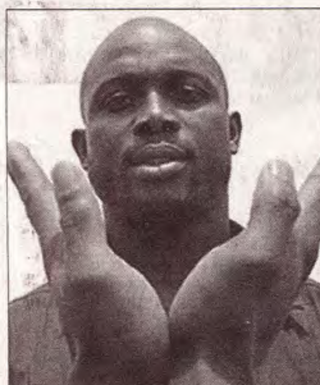
Россиянин Максим Викторов купил в Лондоне на аукционе "Сотбис" скрипку, на которой играл великий итальянский музыкант и композитор Никколо Паганини за 568 тыс. фунтов (свыше 1 млн. долларов).

Викторов возглавляет попечительский совет фонда скрипичного искусства в Москве. "Фонд скрипичного искусства проводит ежегодный Международный конкурс скрипачей имени Паганини. Приобретение этого уникального музыкального инструмента означает, что победителю конкурса будет предоставлена редкая возможность играть на этой превосходной скрипке в течение одного года", — заявил Викторов агентству ИТАР-ТАСС после окончания торгов. "Это восхитительный инструмент, и мы уверены, что он привнесет в Москву дух и энергию Паганини", — заключил он.

Эксперты дома "Сотбис" отметили, что итог продажи скрипки существенно превзошел стартовую цену и установил новый аукционный рекорд для творений Бергонци.

ФАКТЫ

Первые после войны

В Либерии прошли первые после 14-летней гражданской войны президентские выборы. На пост главы государства претендовали бывший футболист Джордж Веа и Эллен Джонсон-Серлиф, которая в случае победы станет первой женщиной-президентом на африканском континенте. Результаты выборов, как ожидается, будут объявлены через две недели.

К Венере

С космодрома Байконур стартовала ракета "Союз-ФГ" с зондом Европейского космического агентства Venus Express, который отправился к Венере. К ней он приблизится через 163 дня.

Астрономы полагают, что без помощи зондов практически невозможно узнать что-либо о Венере, поверхность которой недоступна земным наблюдателям из-за сверхплотной атмосферы. В частности, Venus Express должен выяснить, есть ли там действующие вулканы, и изучить венерианскую погоду, а также составить карту планеты.

Берегитесь, воры в законе!

Парламент Грузии принял в первом чтении закон о борьбе с так называемыми ворами в законе. Уникальность грузинского закона о борьбе с организованной преступностью заключается в том, что в этом законе, впервые в советской и постсоветской практике, воры в законе упоминаются в качестве юридического термина и правового понятия. Согласно документу, они могут быть арестованы, преданы суду и осуждены к лишению свободы сроком до 10 лет не за совершение какого-либо конкретного преступления, а за сам факт принадлежности к ворам в законе.

Проект тоннеля «Крым—Кубань»

На совещании совета министров Автономной республики Крым проведена презентация подземного железнодорожного тоннеля через Керченский пролив "Крым—Кубань". Кабинет министров автономии обсудил также проект Концепции развития морского берега Крыма, составляющей частью которой и является сооружение тоннеля в Россию. Свою инициативу крымский премьер пояснил тем, что Азово-Черноморский район приобретает все большее значение как перспективный узел транспортных коммуникаций в торговых связях Европа—Кавказ—Азия.

Пилот рухнувшего самолета пешком ушел с места катастрофы

Небольшой грузовой самолет врезался в здание магазина Уол-Март, расположенного в американском городке Манчестер. Двухмоторный Embraer спикировал на торговый центр спустя несколько минут после взлета из местного аэропорта, расположенного в полутора километрах от места крушения.

По рассказам очевидцев, 32-летний пилот Пол Сейлер-Шмидт при помощи подоспевших на выручку людей смог выбраться из-под обломков самолета и дойти до машины, которая увезла его в больницу. При этом он отдавал себе отчет в том, что произошло, и просил связаться с его женой.

З НАГОДЫ

Свята непарадку ў галаве

Класік рускай літаратуры Міхаіл Булгакаў у рамане "Сабачае сэрца" вуснамі яго героя прафесара Праабражэнскага заўважыў: непарадак (дакладней "разруха") пачынаецца не ў пад'ездзе ці на вуліцы. Галоўная прычыны "разрухі" ў посткастрычніцкай Расіі — разруха ў галовах. Як ні смешна, аўтары гэтай разрухі і адпаведнага свята, расійцы, дзень 7 лістапада ўжо не святкуюць. Затое святкуюць — з ласкі свайго начальства — беларусы.

Беларусы не маюць выхаднога дня на Дзяды, калі разумны абавязак кожнага чалавека — схадзіць на могілкі і прыбраць, упарадкаваць месца пахавання сваіх продкаў. Апошнімі гадамі нармальныя людзі, якіх у нас, зрэшты, большасць, неяк выкройваюць час, каб да 2 лістапада могілкі ўсё-такі прыбраць. Праўдамі і няпраўдамі даязджаюць хто ў Чыжоўку, хто на Паўночныя могілкі, хто на сваю малую радзіму, у далёкую ці блізкую вёску. Затое на 7 лістапада — гуляй не хачу. Пі танную гарэлку, хоць залейся. У гэтым годзе, калі "святкаванне" зацягнулася на тры дні, было брыдка выйсці ў горад. Вы самі ведаеце, чым у гэтыя дні пахне ў грамадскім транспарце. Зусім не парфумай.

У нас увогуле вясёлая дзяржава. Калі ў такіх нелюбімых некаторымі беларускімі кіраўнікамі Заходняй Еўропе ці ЗША казіно выносяць за межы гарадоў, далей ад публічных месцаў, то ў нас гэтая пошасць упрыгожвае цэнтральныя вуліцы. Гуляй, беларусе, адмывай у казіно брудныя грошы (для гэтага ва ўсім свеце падобныя інстытуцыі вельмі шырока выкарыстоўваюцца)! У нас беспрацоўя няма! Затое людзям на заводах плацяць сімвалічныя грошы за тое, што яны проста "лічацца" на прадпрыемствах, якія або не працуюць, або працуюць на склад, таму што іхняя прадукцыя нікому не патрэбная (прыклад: мінскі мотавелазавод. І гэтак далей па спісе, усе гэта ведаюць, толькі па БТ пра гэта не гавораць). Таму, каб зарабіць, жанчыны ідуць у прастытуткі, мужыкі ж часцей проста крадуць, дзе кепска ляжыць.

Расійскі палітычны блазан Уладзімір Жырыноўскі калісьці вельмі цікава заўважыў: Беларусь выратуе снайпер. Крый Божа мне прапагандаваць ягоныя экстрэмісцкія рэцэпты. Фактычна выратаваць сябе можам толькі мы самі і толькі адным-адзіным спосабам. Калі мы нарэшце зразумеем, што закон — гэта своеасаблівы пакт паміж людзьмі, грамадская дамова, правілы, якія нельга парушаць, іначай і пачынаецца "разруха". Калі мы нарэшце скажам самі сабе: ёсць закон, і мы, беларускі народ, законапаслухмяныя. Але і той, з другога боку ўладнай мяжы, ён таксама павінен падпарадкоўвацца закону. І ў той дзень, калі гэтую простую ісціну зразумее нарэшце большасць народа, той, хто зараз лічыць у нас сябе самым вялікім начальнікам, адразу ім быць перастане. Бо ён ужо столькі разоў законы парушыў, што няцяжка здагадацца, дзе яго месца. Рана ці позна ён там і будзе, як туды ўжо трапілі яго сябручкі, Мілошавіч з Хусейнам.

Едучы ў "свята разрухі ў галовах" па лініі мінскага метро, якую якраз у гэты дзень галоўны беларускі начальнік урачыста падоўжыў на тры станцыі, я думаў пра тое, што разруха ў галовах у нас вельмі сімвалічна ўвасабляецца ў назвах вуліц, плошчаў, станцый метро. Што хацеў сказаць аўтар ідэі, калі настойваў, каб станцыю "Кальварыйскую"назваць "Маладзёжнай"? Што месца нашай моладзі на Кальварыйскіх могілках? Як у вядомым анекдоце: беларусы будуць жыць кепска, але нядоўга. Я ўжо не кажу пра такія перліны назваў, як "Спартыўная". Любоў адной асобы да паказушных будаўнічых праектаў добра вядомая — гэта то палацы спорту, якія пасапраўднаму і працаваць як палацы спорту не могуць (звычайна ў іх месцяцца барахолкі), то якія-небудзь нефункцыянальныя бібліятэкі, у якіх кніжкі захоўваць нельга, бо няма ні кліматызацыі, ні іншых тэхнічных умоў. Апошні праект у народзе цалкам слушна клічуць "помнікам чупачупсу". Паглядзіце на гэты архітэктурны шэдэўр, і вы адразу зразумееце, чаму ён нагадвае карамельку на палачцы.

Зрэшты, гэтаму агульнаму глупству можна абсалютна годна і разумна супрацьстаяць. Вы спытаеце — як? Адкажу на адным сённяшнім прыкладзе. Малодшы сын вядомага палітыка і гісторыка Валянціна Голубева, які жыве ў доме, што выходзіць вокнамі на адну з новых станцый мінскага метро, у час яе ўрачыстага адкрыцця на сваім уласным балконе вывесіў сцяг англійскага футбольнага клуба "Чэлсі". Гэта афіцыйна зарэгістраваная ў Англіі сімволіка пэўны час упрыгожвала абсалютна прыватны балкон прыватнага чалавека. Весялосць сітуацыі ў тым, што сімволіка "Чэлсі" амаль ідэнтычная з беларускім нацыянальным сцягам — бел-чырвона-белае палотнішча, толькі дададзены яшчэ крыж. Як вядома, цяперашні беларускі начальнік вельмі не любіць усё сапраўды беларускае (таму сцяг забаранілі і адмянілі выхадны на Дзяды), а таксама хрысціянскае (таму замест станцыі "Кальварыйская" ў нас ёсць "Маладзёжная"). Але на гэты раз беларускаму начальніку давялося адчыняць станцыю метро пад бел-чырвона-белым сцягам. Не было іншага выйсця.

Таму і трэба зразумець, што разруха скончыцца роўненька ў той дзень, калі мы пераможам яе ва ўласных галовах. Дык з Богам!

А што ж у нашых суседзяў з "разрухай"? Калісьці быў папулярны тэзіс, што дэмакратыя да нас, маўляў, прыйдзе з усходу, адаптаваная расійцамі. На жаль, пакуль з усходу да нас часта прыходзіць не самае разумнае. Гэта якую трэба мець ўласную галаву ды якіх палітычных дарадцаў, каб абвясціць нацыянальным святам дзень перамогі над як бы "палякамі" ў пачатку 17 стагоддзя! Прэзідэнт Польшчы Лех Качыньскі, і той хіба лепш ведае гісторыю Расіі, бо ён заўважыў: ну можна ж было прызначыць за свята дзень Кулікоўскай перамогі — падзею значна больш бясспрэчную ў станоўчым сэнсе. Так, нічога не выйграўшы палітычна, новым святам Пуцін ухітрыўся пасварыцца і з палякамі, і з беларусамі, і з літоўцамі, і з украінцамі. Бліскучае глупства! Каб ацаніць яго глыбіню, уявіце сабе наступны палітычны праект. Дапусцім, у Беларусі абвяшчаюць святам 8 верасня, дзень Аршанскай бітвы, і рэтранслююць пераможныя рэляцыі на ўсю Расію, падключыўшы трансляцыю БТ на ўсю яе тэрыторыю. Глупства? Прыкладна такое, якое зараз зрабілі ў Расіі.

Памятаеце імператара Паўла, які вызваліў з няволі Касцюшку, паслабіў ганенні на уніятаў і католікаў (сам быў генералам Мальтыйскага ордэна), фактычна крочыў шляхам еўрапеізацыі, памякчэння рэжыму імперыі. За што і быў забіты, а таленавітыя расійскія гісторыкі-байкапісцы стварылі яму вобраз блазана. Тое ж самае зараз робяць з разумнейшага палітыка Ельцына, які ўхітрыўся амаль бяскроўна пахаваць прагнілы СССР, адпусціць на волю паднявольныя народы. Затое салдафон Мікалай I, душыцель вызваленчага паўстання 1830—1831 гг. у Польшчы і Беларусі — у расійскай гісторыі герой.

Як кажуць, не будзем моцна перажываць — у многіх сэнсах наша сітуацыя лепш за расійскую.

Аляксей ХАДЫКА,
мастацтвазнаўца,
рэдактар
часопіса "Спадчына".

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Узаемны абмен

Улады Мінска і Масквы вызначыліся з месцам, дзе будзе размешчана прадстаўніцтва расійскай сталіцы.

Маскоўская адміністрацыя выбрала ўчастак з забудовай па вуліцы Вызвалення. Будуць выкарыстаны пабудовы, якія тут ёсць, ці ўзвядуць новыя, пакуль невядома.

А вось тэрміны ўрачыстага адкрыцця ў Маскве помніка народнаму паэту Беларусі Янку Купалу зноў не вызначаны. Яны павінны быць узгоднены на ўзроўні кіраўніцтва Беларусі і Расіі. Нагадаем, што яшчэ ў сярэдзіне кастрычніка на Кутузаўскім праспекце быў усталяваны помнік Янку Купалу — падарунак беларускай сталіцы Маскве. Абяцалася, што з дня на дзень будзе вызначана і дата афіцыйнага адкрыцця. Прайшоў амаль месяц...

Адзначым таксама, што цырымонію адкрыцця помніка, створанага вядомым беларускім скульптарам, народным мастаком Беларусі Львом Гумілеўскім і ягоным сынам Сяргеем Гумілеўскім, планавалася правесці яшчэ ў верасні падчас Дзён Масквы. Аднак па ініцыятыве расійскага боку дату адкрыцця манумента перанеслі.

Алена НОВІКАВА.

ЧУЛІ?

На суісканне прэміі...

На суісканне прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва 2006 года за стварэнне мемарыяльнага ансамбля воінам-памежнікам у Гродне вылучаны беларускі аўтарскі калектыў — архітэктар Сталін Федчанка і скульптар Генадзь Буралкін. Аб вылучэнні творчага тандэма хадайнічаюць Дзяржаўны камітэт пагранічных войскаў Беларусі, Гродзенскі аблвыканкам і Беларускі саюз дызайнераў.

Як паведаміў на прэс-канферэнцыі Сталін Федчанка, мемарыяльны ансамбль, які быў урачыста адкрыты 22 чэрвеня 2004 года, увекавечвае памяць аб падзвігу народа ў Вялікай Айчыннай вайне, аб мужнасці 19 тысяч воінаў Беларускай пагранічнай акругі, што загінулі ў першыя дні вайны.

Паводле слоў архітэктара, тандэм у 2001 годзе стаў пераможцам рэспубліканскага конкурсу на стварэнне праекта мемарыяльнага ансамбля воінампамежнікам. Праца над ансамблем працягвалася на працягу трох гадоў. С.Федчанка адзначыў, што камандаванне пагранічных войскаў паставіла перад аўтарамі задачу стварыць такі комплекс, каб на пляцоўцы перад помнікам маглі праходзіць урачыстыя шэсці ваенных, памежнікаў, праводзіцца розныя мерапрыемствы. Таму "ансамбль займае плошчу памерам са стадыён", сказаў архітэктар.

Г.Буралкін у сваю чаргу дадаў, што сродкі на стварэнне мемарыяла былі ахвяраваны ваеннаслужачымі краіны, ветэранамі, прадстаўніцтвамі пагранічных ведамстваў Расіі, Казахстана, Кыргызстана, Малдовы, прадпрыемствамі і арганізацыямі Беларусі.

Паводле слоў галоўнага спецыяліста ўпраўлення мастацтваў Міністэрства культуры Беларусі Мікалая Мішчанкі, аўтары правялі вялікую працу, якая праходзіла "на вачах рэспубліканскага мастацкага савета па манументальным мастацтве, прадстаўнікоў Мінкульта". "Ад нараджэння самой ідэі да яе ўвасаблення пройдзены вялікі шлях, — сказаў ён. — Сёння Беларусь можна павіншаваць з гэтым цудоўным помнікам".

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

СПОРТ

Святлана Радкевіч кваліфікавалася на Алімпіяду

Беларускія канькабежцы заваявалі алімпійскія ліцэнзіі, якія даюць права ўдзелу ў спаборніцтвах будучай Алімпіяды ў Турыне. Уладальніцай ліцэнзіі стала Святлана Радкевіч. На спаборніцтвах у канадскім Калгары на дыстанцыі ў 1000 метраў яна перавысіла ўсталяваны міжнароднай федэрацыяй канькабежнага спорту алімпійскі кваліфікацыйны нарматыў. Святлана паказала вынік — 1 хвіліна 19,67 секунды. Святлана Радкевіч таксама атрымала ліцэнзію на спаборніцтвах ў Турыне на дыстанцыі ў 500 метраў.

Разам са Святланай Радкевіч канькабежны спорт у Турыне будзе прадстаўляць Андрэй Хатылёў.

Лепшым вынікам у беларускіх канькабежцаў за ўсю гісторыю выступлення на алімпійскіх гульнях была сярэбраная ўзнагарода. У 1994 годзе яе заваяваў Ігар Жалязоўскі.

Рыбакоў пабіў сусветны рэкорд

Напярэдадні чэмпіянату свету беларускі штангіст Андрэй Рыбакоў, які выступае ў вагавай катэгорыі да 85 кілаграмаў, перавысіў сусветнае дасягненне ў рыўку.

На трэніровачным зборы ў "Стайках" сярэбраны прызёр Алімпіяды-2004 у Афінах узняў штангу вагой 190 кілаграмаў, што вышэй сусветнага рэкорду на восем кілаграмаў.

Імянныя стыпендыі сталічным алімпійцам

Сваім рашэннем за №1830 Мінгарвыканкам заснаваў імянныя стыпендыі сталічным спартсменам, якія заваявалі ліцэнзіі на ўдзел у Алімпіядзе-2006 года ў Турыне. Сярод біятланістаў стыпендыі будуць атрымліваць Віталь Перцаў, Ксенія Зікункова і Дар'я Дамрачава. У лыжных гонках — Аляксандр Лазуцін і Сяргей Даліновіч. У фрыстайле — Зміцер Рак, у скачках з трампліна — Максім Анісімаў.

Памер стыпендыі складае ад 20 да 30 базавых велічынь. Тэрмін выплаты стыпендый скончыцца ў сакавіку будучага года.

Імянныя стыпендыі прызначаны ў межах рэалізацыі плана асноўных арганізацыйна-практычных мерапрыемстваў па падрыхтоўцы сталічных спартсменаў да Алімпіяды, зацверджаным Мінгарвыканкамам у сакавіку бягучага года.

Згодна з дакументам, з гарадскога бюджэту на дадатковую падрыхтоўку сталічных спартсменаў да Алімпіяды-2006 у гэтым годзе будзе накіравана 130,5 мільёна рублёў. Гэтыя сродкі скіраваны на правядзенне спартыўных спаборніцтваў, аказанне дапамогі ў навучальна-трэніровачных зборах і ўдзелу ў міжнародных спаборніцтвах і на іншыя накірункі ў галіне спорту.

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

КРЫЖАВАНКА

«Беларуская скарбніца»

Па гарызанталі: 3. Нясвіж як месца сканцэнтравання незлічоных багаццяў — і духоўных, і матэрыяльных. 10. Вадкасць, са з'яўленнем хрысціянства на ўсходнеславянскіх землях сталі выконваць абрад асвячэння "прызывання на яе Божага благаславення". 11. Пьеса народнага пісьменніка Івана Чыгрынава "... — не малітва". 12. Як быў празваны за сваё красамоўства вялікі сусветны настаўнік і свяціцель Іаан (свята ў яго гонар адзначаюць 9 лютага)? 15. Хто, акрамя пчол, далёка лятае і мёд збірае? 17. Дрэва з гронкамі аранжава-чырвоных ягад, яго лісце з даўніх часоў сяляне выкарыстоўваюць пры закладцы гародніны на захаванне. 18. Што па просьбе бацькі падвяргалася пакаранню, каб навучыць розуму сына, якога ён перадаваў "з рук у рукі" дзячку-настаўніку ў дзень прарока Навума-граматніка? 19. Нашы продкі раюць: жанчынам пажадана мець абраз Багародзіцы "Неўвядальны ...". 20. Памятны ... , устаноўлены на месцы былой сядзібы першай у Беларусі жанчыны-геолага Ганны Місуна. 21. Форма ветлівага звароту да жанчыны з прывілеяваных слаеў грамадства. 23. Што вострыць зіма на дзень Святога Савы (18 снежня)? 24. Чарада падвод з абсталяваннем і кнігамі, з імі неаднаразова вяртаўся з Парыжа ў радавы фальварак на Уздзеншчыне прафесар, вынаходнік Якаў Наркевіч-Едка, у сваёй акрузе ён славіўся як мецэнат. 27. Воінволат, наш старажытны продак з тых плямёнаў, з якіх пазней утварылася беларуская народнасць. 31. Што ніколі не саджалася нашымі продкамі ў тры першыя дні новага цыкла Месяца? 34. Кароткае алегарычнае апавяданне з жыцця жывёл, яно мае выразна выказаную мараль. 35. Адметнасць самай таямнічай савы нашай краіны — птушкі 2005 года. 37. Злая вядзьмарка ў казках. 40. Спакой, нармальны стан духоўнага і маральнага жыцця (перан.). 41. У вусна-паэтычнай энцыклапедыі народнага жыцця існуе фразеалагізм: ...-паскок. 42. Буйная свойская жывёліна, унікальны памятнік ёй захаваўся ў Валожыне, устаноўлены больш за стагоддзе таму прадстаўнікамі магнацкага роду Тышкевічаў. 43. Самая вялікая і прыгожая ў Беларусі славутасць Нясвіжа. 44. Загадка: "Маленькі, крывенькі, за дзень поле аблятае, дамоў нанач прылятае". 45. Абрад, якім раней былі напоўнены амаль што ўсе народныя святы. 48. "Ты глянь, Валерык: бачыш!... А вось сувойчык палатна" (Якуб Колас). 51. Прыказка: "Любіш катацца, любі і ... цягаць".

Па вертыкалі: 1. Што аддзялялася жанчынамі ад валакна лёну пры яго апрацоўцы пасля свята Пакроваў? 4. Балада Уладзіміра Караткевіча "Явар і ...", яе ён напісаў па просьбе народнага мастака Беларусі Арлена Кашкурэвіча. 5. Вёска Наваградскага ваяводства, дзе нарадзіўся Язэп Руцкі, — пісьменнік, уніяцкі мітрапаліт , пахаваны ў Віленскім Святатроіцкім кляштары. 6. "У збожжа ўсякая ... прыбралася, — хараства там якога няма!" (Янка Купала). 7. Майстар па вырабе простай драўлянай мэблі. 9. Зборы вясковай моладзі ў доўгія зімовыя вечары, на якіх яны прадуць (разм.). 13. Тонкія, доўгія асцюкі на каласах ячменю, жыта, пшаніцы. 14. "Ён (Сымон) гадае так і гэтак ды глядзіць у гушчарняк, як ваўчок, як той ... , ды не вырвацца ніяк" (Якуб Колас). 16. Вялікамучаніца Анастасія Узарашыцельніца, ёй моляцца аб дапамозе падчас родаў, аб кармленні малаком, а таксама за тых, хто пасаджаны ў цямніцу (памяць гэтай святой праваслаўная царква ўшаноўвае 4 студзеня). 21. Свяціцель, у дзень яго шанавання (22 студзеня) меркавалі аб надвор'і верасня. 22. Сукупнасць строга акрэсленых дзеянняў, імі суправаджаецца выкананне рэлігійных рытуалаў або бытавых традыцый. 25. Доўгі, высокі земляны насып, якім у канцы XVI — пачатку XVII стагоддзяў быў абнесены старажытны замак Нясвіжа. 26. Яркае гарачае вуголле без полымя, у народзе ведалі, што яго нельга аддаваць пасля заходу сонца, каб не "перадаць" сон са сваёй хаты. 28. Прымаўка: "Багаты Фядот: ... ды кот. 29. Шырокі і доўгі яр з адхоннымі схіламі, якіх шмат на беларускай зямлі. 30. Сярэдднявяковае рэлігійна-містычнае вучэнне, ім захапіўся беларускі майстар партрэта Іосіф Аляшкевіч так, што стаў пісаць толькі рэлігійныя кампазіцыі, дасягнуўшы ў іх значнага поспеху. 31. Момант найвышэйшага напружання сялян у час жніва. 32. Са шматвекавых назіранняў продкаў за надвор'ем: за колькі дзён перад Юр'ем заквітнее ... — за столькі дзён пасля Пятра трэба жаць жыта. 33. З народных прыкмет: правая ... свярбіць — атрымліваць грошы, левая — аддаваць. 37. З набыткаў нашай культуры: галоўны герой з аднаўляемай камічнай оперы беларускага кампазітара Я. Голанда "Чужое багацце нікому не служыць", упершыню пастаўленую ў 1785 годзе ў Нясвіжскім тэатры магнацкага роду Радзівілаў. 38. Адна з круп, выкарыстоўваемых вясковымі хлопчыкамі пры выкананні надзвычай сімвалічнага абрада — "засяванне", пакінутага нам у спадчыну продкамі. 46. Сумачка з ладанам для нашэння на грудзях, здольная, паводле ўяўленняў веруючых, засцерагчы ад няшчасця. 47. Ягада, якую старыя людзі не раяць есці пасля Ільіна дня (2 жніўня), каб не драмаць цэлы год (ласк.). 50. Неабходная прыналежнасць пастуха.

Па дугах: 2. Драўляная ці металічная прылада для капання, яе, па перасцярозе продкаў, нельга аддаваць з дому пасля заходу сонца, каб не было бяссонніцы. 8. Створ у хаце, на ім бацька, перад тым як сесці за святочны стол на Вадохрышча, малюе крэйдай крыжы, каб аградзіць сям'ю ад вядзьмарскіх чараў. 36. Што дазвалялася цяжарнай жанчыне рабіць у хаце (з забаронаў продкаў)? 39. Блінок, яго вечарам у час каляднай варажбы кладзе на ўслон кожная з прысутных дзяўчат у хаце, і чый блінок сабачка схопіць першым, тая хутчэй за ўсіх пойдзе замуж.

Чайнворд: 46—47. Што можа сапсаваць сабе маладая дзяўчына, калі яна з юнацтва звяртаецца да варажбітак? 47—48. Хто з птушак-чаротавак не цікавіцца гняздом і нашчадкамі, а толькі спявае? 48—49. Навукова пацверджана: у час стасункаў з кошкай паніжаецца артэрыяльны ... . 49—50. З паэтычнай спадчыны: "А дождж ык ... ды ... . Яму нічога, што ўжо размокла, хлюпае дарога" (Еўдакія Лось). 50—51. Асноўная ідэя публіцыстыкі выдатнага беларускага паэта першай чвэрці XX стагоддзя Алеся Гаруна — нацыянальнае адраджэнне беларуса. 51—46. Што ў рытуальна-святочным дыялогу падчас варажбы мысленна пасылаецца ў космас ад адной душы, якая спадзяваецца на шлюб, да другой, якая таксама жыве тымі ж марамі?

Склала Ала ГРУШЭЎСКАЯ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў № 214

Па гарызанталі: 3.Рукалатка. 10.Халіп. 11.Вакал. 12."Філантроп". 14.Парабак. 15.Табліца. 16.Абака. 17.Валапас. 21.Кампакт. 24.Паўната. 25.Заткала. 26.Тэлефон. 27.Старана. 31."Вока". 32.Ольса. 33.Спакуса. 37.Кантата. 38.Жнівень. 39.Гатунак. 40.Звестка. 44.Акарына. 48.Свіст. 49.Трактат. 51.Прасека. 52.Выгнаннік. 53. Успамін. 54.Кашавар. 55. Мележ.

Па вертыкалі: 1.Расада. 2.Сірата. 4.Улік. 5.Афарбоўка. 6. Аўтакрама. 7.Кнот. 8.Паклёп. 9.Жарцік. 12.Фара. 13.Пара. 18.Літаванне. 19.Праектант. 20.Спас. 21.Каталажка. 22.Міласціна. 23.Арфа. 28.Тып. 29.Рык. 30.Нос. 33.Сага. 34.Астыванне. 35.Узнясенне. 36.Кеды. 41."Верасы". 42.Сектар. 43.Клавір. 45.Каркас. 46.Раскат. 47.Нектар. 50.Тын. 51.Пік.

ВІДАВОЧНАЕ-НЕВЕРАГОДНАЕ

Гусіная вернасць

Здзівілі і расчулілі жыхароў вёскі Бычыха Гарадоцкага раёна прыгоды дзікага гусака, які амаль на цэлы год затрымаўся на Віцебшчыне

Пачалася гэтая дзіўная гісторыя мінулай зімой, калі ля вёскі Бычыха знайшлі прытулак дзікія гусі — самец і самка. Ратуючыся ад холаду, яны пасяліліся на сядзібе вяскоўца Міхаіла Краюшкі, жылі разам з хатнімі гусямі амаль да лета, а потым былі адвезены ў Віцебскі заапарк, дзе да пярнатых перасяленцаў паставіліся з асаблівай павагай, бо палічылі, што яны належаць да рэдкага віду гусей-піскулек, занесеных у Чырвоную кнігу. Некаторы час пара дзікіх птушак жыла ў заапарку, а потым самец нечакана ўзняўся на крыло і адляцеў у невядомым кірунку. Яго шукалі, але безвынікова, а праз які час ён прыляцеў у Бычыху, на знаёмую яму сядзібу Міхаіла Краюшкі. Магчыма, ён хацеў знайсці сваю "палавіну", але не ведаў шляху да Віцебска і таму прыляцеў туды, дзе калісьці жыў парай да пераезду ў заапарк. Тым часам, пакуль самец недзе вандраваў, самку перадалі ў Мінскі заапарк, і ў Бычысе гусак не знайшоў сваю сяброўку. Даведаўшыся аб вяртанні ў вёску вандроўнага гусака, Бычыху наведаў вядомы віцебскі арнітолаг Уладзімір Іваноўскі. Агледзеў птушку і вызначыў, што гэта не піскулька, а звычайны гуменнік, які належыць да гусей-мігрантаў.

Цяпер пару аб'ядналі, абое яны зноў паселены ў Віцебскім заапарку і пачуваюць сябе добра. Праўда, спецыялісты не даюць гарантыі, што аднойчы гусак або гусь не ўздымуцца ў неба ў пошуках лепшага жыцця на волі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

РЭГІЁН

Гер Фрэнкель не забывае пра Полацк

З дапамогай нямецкіх сяброў у Полацку адбылося перазахаванне астанкаў савецкіх вайскоўцаў, знойдзеных нядаўна побач з вёскай Баравуха паблізу Полацка, дзе ў 1941 годзе размяшчаўся гестапаўскі лагер для ваеннапалонных. Вялікая колькасць вязняў была там расстраляна або закатавана.

Грошы на годнае, урачыстае перазахаванне астанкаў ахвяраваў прадпрымальнік з Германіі спадар Фрэнкель. Ён жыве ў горадзе Фрыдрыхсхафене, які з'яўляецца пабрацімам Полацка.

Гер Фрэнкель з вялікай адказнасцю ставіцца да сяброўства сваёй радзімы з беларускім горадам на Заходняй Дзвіне, шчодра дзеліцца з палачанамі сваім набыткам. Штогод ён прысылае да Раства Хрыстова па шакаладцы кожнаму жыхару Полацка, неаднаразова дастаўляў месцічам горада-пабраціма сабраную грамадскасцю Фрыдрыхсхафена гуманітарную дапамогу дзецям, ветэранам вайны і працы.

Даведаўшыся пра знойдзеныя астанкі вязняў фашызму, спадар Фрэнкель выдаткаваў на іх перазахаванне і добраўпарадкаванне брацкіх магілак са сваіх асабістых сродкаў 2 тысячы еўра.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЗДАРЭННІ

«Начынка» выходзіць з зямлі

На працягу аднаго дня ў трох раёнах Брэстчыны былі выяўлены боепрыпасы часоў Вялікай Айчыннай вайны.

Як паведамілі БелаПАН у аддзеле інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС аблвыканкама, 5 лістапада ў двары дома №50 па вуліцы Заводскай у Бярозе пры правядзенні земляных работ знойдзена мінамётная міна. У гэты ж дзень вечарам мінамётная міна была знойдзена ў полі непадалёк ад вёскі Новая Мыш Баранавіцкага раёна.

А самая вялікая знаходка боепрыпасаў сёлета зафіксавана 5 лістапада ў Кобрыне. У раёне завулка Дачнага, 33/1 рабочыя, якія капалі катлаван пад жылы дом, знайшлі 575 асколачна-фугасных запальных снарадаў часоў Другой сусветнай вайны. Боепрыпасы былі вывезены на ваенны палігон і знішчаны сапёрна-піратэхнічнай групай, якая прыбыла па выкліку. Трэба адзначыць, што гэта не першая такая знаходка. У чэрвені мінулага года па вуліцы Дачнай у Кобрыне пры правядзенні земляных работ было знойдзена 1049 асколачна-фугасных запальных снарадаў.

Усяго сёлета сапёрна-піратэхнічная група асобнага батальёна міліцыі больш за 300 разоў выязджала на абясшкоджванне выбухованебяспечных прадметаў. Знішчана каля тысячы артылерыйскіх снарадаў, гранат, авіябомб і мін часоў Вялікай Айчыннай вайны.

Ларыса ШЫГАНАВА.

СПОВЕДЗЬ

Зяць

У той далёкі памятны дзень я з самай раніцы была ў клопатах: прыбірала ў хаце, варыла і смажыла розныя стравы, падганяла свайго Міхася, каб навёў парадак на падворку. Вячэрнім цягніком з Мінска павінна была прыехаць дачка з будучым зяцем. Калі я ўбачыла яе суджанага, то ў мяне проста адняло мову. Дачка далёка не юная, пад трыццаць гадоў падбіралася, а ён дык і наогул падаўся старым і непрыгожым. На выгляд можна даць усе сорак. Лысы, у акулярах з тоўстымі шкельцамі.

— Ну і выбрала ж, — прашыпела на Аксану, калі яна прыйшла да мяне ў кладоўку, каб дапамагчы нарэзаць на стол каўбасы і паляндвіцы.

— У мае гады, мамачка, ужо мяне выбіралі, а не я, — усміхнуўшыся, прамовіла дачка. — Ды і чым ён табе не спадабаўся? Стары і непрыгожы? Затое душа залатая. Разумны, адукаваны.

Яе довады мяне не пераканалі: зяця я неўзлюбіла. Па дурной бабскай дурасці, невядома за што. Ён адчуў гэта і таму стараўся рэдка бываць у нашай хаце. Нават калі нарадзіўся ўнук Арцёмка, Аксана прыязджала да нас з малым, але без мужа. Я была рада гэтым прыездам, і ўсяк старалася, каб дачка з унукам прабылі ў вёсцы як мага даўжэй, мала клапоцячыся аб тым, што па іх жа дома сумуе Андрэй, што яму самотна без сям'і.

Калі раптоўна памёр Міхась, я была ў шоку. Памёр у сне: заснуў і не прачнуўся. Андрэй прыехаў на пахаванне, прывёз грошай, прадуктаў. Стараўся падтрымаць у горы Аксану і мяне. Але ніякая дапамога, як кажуць, ні маральная, ні матэрыяльная не растапіла холад майго сэрца.

Калі ўсе разышліся пасля жалобнай вячэры, Аксана сказала мужу:

— Андрэй, мы з Арцёмкам пакуль што пажывём у мамы, каб ёй не было так адзінока.

— Пажывіце, — згадзіўся зяць.

— А чаго гэта ты ў яго дазволу пытаеш? — накінулася раптам я. — Як сказаў бы "не", то і паехала б дадому?

— Навошта ты так, мама? — пакрыўдзілася за мужа дачка.

Андрэй на гэта не сказаў нічога.

Назаўтра ранішнім цягніком ён паехаў у Мінск. Нягледзячы на маё хамства, ветліва развітаўся, як і заўсёды, пажадаў здароўя. Не ведала я тады, што развітваюся са сваім шчасцем, што буду яшчэ не раз са слязьмі ўспамінаць гэтага чалавека.

Аксана нядоўга гаравала па бацьку. Ды каб жа толькі гэта... Неўзабаве яна знайшла сабе новага мужа. Гэта быў яе аднакурснік па педагагічным інстытуце, які, што называецца, аб'ехаўшы Крым і Рым і памяняўшы цэлы гарэм жонак, вярнуўся да бацькоў у Слонім. Там яны выпадкова сустрэліся. Вадзім высокі, прыгожы, смуглы, нібы цыган, і гэтакі ж кучаравы.

— Можа, табе, Галя, і не спадабаецца тое, пра што скажу, але паслухай, — паведаміла аднойчы стрыечная сястра Зіна Нараноўская, якая ездзіла па нейкіх справах у райцэнтр і адразу ж з аўтобуса прыйшла да мяне. — Твая Аксана сядзела ў парку з нейкім кучаравым мужчынам. Яны цалаваліся... Пры ўсіх...

— Ты, можа, не пазнала? Можа, гэта не яна была? — я ледзь не выпусціла з рук трохгадовага ўнука, які капрызнічаў, чакаючы маму.

— Я не сляпая. І праходзіла па алейцы акурат ля іх, — пакрыўдзілася за недавер сястра.

Аксана з'явілася дадому толькі назаўтра пад вечар. Я, чакаючы яе, згарала ад сораму, крыўды і нецярпення.

— Як табе не брыдка?! — з горыччу спытала я, калі дачка пераступіла парог. — Я ўсё ведаю. Па бацьку толькі сорак дзён мінула... Дзіця малое сплакалася, цябе чакаючы. Муж у Мінску адзін, а ты вось што робіш...

— Усё? — цынічна спытала Аксана. — А цяпер паслухай мяне. Я люблю гэтага чалавека, і мы вырашылі пажаніцца. А што датычыць Андрэя, то нешта ж ты ўспомніла і паспачувала. Увесь час яго цярпець не магла, пастаянна мяне папракала, што знайшла не такога мужа, які б табе падабаўся. Радуйся, мама. Гэты зяць прыгожы. І не лысы. І без акуляраў.

У мяне заняло дух. Выйшаўшы ў вечаровую цемень і стаўшы ля плыта, я плакала горка і бязгучна, каб, не дай Бог, хто не пачуў. Тлумач тады, ад чаго гэтыя слёзы. А ўсё ад маёй дурасці, ад эгаізму. Я ж, сама таго не ўсведамляючы, падштурхнула дачку да такіх паводзін. І вініць няма каго...

Праз тыдзень дачка пераехала ў Слонім да новага мужа, а недзе праз год яны з Андрэем развяліся. Выйшла так, што нібыта і са мной яна развялася, бо дома з'яўлялася рэдка: новы муж трымаў яе, як кажуць, на кароткім павадку. Сам да мяне не наведваўся і мяне да сябе не запрашаў. А без запрашэння як паедзеш? Па дачцэ і ўнуку я сумавала страшэнна, і ўвесь мой душэўны боль выліваўся горкімі слязьмі.

Адзін раз паехала ў райцэнтр з адной толькі мэтай: можа, хоць выпадкова ўбачу Аксану і Арцёмку. З унукам сустрэцца не давялося, бо ён быў у дзіцячым садку, а вось дачку ўбачыла. Яна працавала настаўніцай у школе і на перапынку выбегла ў магазін за прадуктамі. Худая, сумная, з нейкім патухлым позіркам — вось якой стала мая дачка. На пытанне "Як жывецца?" яна паціснула плячыма і коратка прамовіла: "Усяк".

Гэта было позняй восенню, а зімой я цяжка захварэла. Збыла ўсю гаспадарку, нават курэй прадала, бо рабіць нічога не магла. Доўга ляжала ў бальніцы, а калі выпісалі, то вярнулася ў халодную хату. Каб не стрыечная сястра, то і вады не было б каму падаць і супу якога зварыць.

Адзін раз у суботу прыехала Аксана.

— Дачушка, вазьмі мяне да сябе. Бачыш, я зусім слабая... — папрасіла са слязьмі.

— Не, мама, — адразу сказала яна. — Нам з Арцёмкам там месца няма, а яшчэ цябе...

Пасля такіх слоў мне не хацелася жыць. Не ведаю, што было б далей, але праз пару дзён марозным адвячоркам у маю хату завітаў нечаканы госць — мой першы зяць Андрэй, якому пазваніла сястра. Ён прывёз прадукты, распаліў печку, згатаваў ежу.

Пасля вячэры сеў ля майго ложка і сказаў:

— Вам, Галіна Сяргееўна, адной заставацца нельга. Калі згодны, я забяру вас да сябе ў Мінск. Жыву адзін у трохпакаёвай кватэры. Месца хопіць...

— Дзякуй, сынок... — са слязьмі ў голасе прамовіла я. — І даруй за ўсё. Я так вінавата перад табой. Не думай, што ў мяне кароткая памяць. Добра памятаю, як абражала і крыўдзіла цябе. Каюся і прашу прабачэння. Выйшла так, што ты мне самы родны чалавек...

— Нічога, у жыцці ўсякае бывае, — яго добрыя вочы глядзелі на мяне са спагадай і разуменнем.

З таго часу мінула пяць гадоў. Андрэй па-ранейшаму працуе выкладчыкам ва універсітэце, а я займаюся няхітрымі гаспадарскімі справамі: памыю, прыбяру, згатую есці. Кожны год на дзень нараджэння Арцёмкі мы ездзім у райцэнтр з пачастункамі і падарункамі. Аб прыездзе папярэджваем тэлефонным званком, і на гэтыя некалькі гадзін, пакуль мы, так бы мовіць, гасцюем, Вадзім сыходзіць з дому. І гэта, бадай, адзіны добры ўчынак, на які ён здольны.

З пашанай,

Галіна Сяргееўна.

Слонімскі раён.

НУ И НУ!

Обломали рога

У любви нет границ, у ревности, оказывается, тем более, что и подтвердил на днях владелец частного дома в садовом товариществе "Малиновка", которое находится неподалеку от поселка Лесное Минского района.

История умалчивает о закулисных делах одной ячейки общества, но обезумевший от ревности муж (как выяснилось позже — "в состоянии аффекта") выбежал, аки лось, на улицу и пообещал жителям поселка, что сейчас все взлетят на воздух. Главным аргументом сказанного была граната.

Одна из сообразительних женщин тут же вызвала милицию, а прибывшая на место группа задержания Минского районного отдела "Охраны" в составе прапорщика Виктора Бабицкого и старшины Анатолия Балбатуна сначала завязала разговор с "террористом", а затем умело обезвредила его.

При обыске в куртке у мужчины были обнаружены две боевые гранаты "РГД-5", которые, как выяснилось, он привез 10 лет назад из Закавказья, где проходил военную службу в спецподразделении.

Александр ЧЕРНЯВСКИЙ.

ЧАСТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продаю

Двухэтажный кирпичный дом, г.Дятлово, Гродненская область, 5 комнат, природный газ, другие удобства, 12 соток земли, гараж, сарай. Цена 25 тысяч у.е. или обмен на 2-комнатную квартиру в Гродно. **Тел. 8-01563-2-25-36.**

Паслугі

Дастаўка бульбы і інш., прыём макулатуры, шклатары. **Тэл. 8-029-757-71-41**.

Адрас рэдакцыі:

220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.).
ФДУП "Смоленский полиграфический Комбинат", 214020, г.Смаленск, вул. Смальянінава, д.1.
Падпісаны ў друк 10.11.2005 у 12.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27000 экз. Заказ № 12966